

ФОТОКРАЇНА

**ДВА КРИЛА
ТВОРЧОСТІ**

стор. 8

ІНФОРМАЦІЙНИЙ
ПРОСТІР

КІБЕРВІЙНА

стор. 4-5

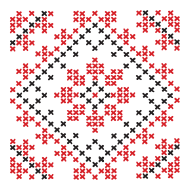
СТОРІНКИ
ІСТОРІЇ

**КИЇВЩИНА
НА КАРТАХ**

стор. 9

cultua.media

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ

№11 | 17 березня 2017

загальнодержавна ук

ISSN 2519-4429

**ГОСПОДИНЯ
ЯБЛУНЕВОГО САДУ**

стор. 12-13

НАШ ІНДЕКС 60969

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА НА 2017 РІК: 3 МІСЯЦІ - 59,81 ГРН; 6 МІСЯЦІВ - 138,54 ГРН.

ФЕСТИВАЛЬ У КРОПИВНИЦЬКОМУ

Міністр культури України Євген Нищук відвідав місто Кропивницький на Кіровоградщині. У рамках робочого візиту він поспілкувався з керівництвом міста і області, народними депутатами України, а також з представниками громадськості та мистецького середовища.

Серед іншого, обговорили загрози в галузі культури у контексті децентралізації, просування мистецьких ініціатив у регіонах України; розглянули особливості проведення цього року в Кропивницькому першого національного щорічного мистецького фестивалю.

Міністр культури України також відвідав Кіровоградський академічний український музично-драматичний театр імені М. Кропивницького, де відбулася зустріч

з представниками культурно-мистецької спільноти міста.

За словами міністра культури, проведення мистецької акції такого рівня має стати певним дієвим імпульсом для розвитку міської та регіональної інфраструктури. А його приїзд до Кропивницького дасть можливість почути думки місцевих діячів культури про майбутній мистецький фестиваль та формат його проведення.

У рамках робочого візиту Євген Нищук також відвідав один із провідних мистецьких освітніх закладів регіону – Кіровоградський навчально-виховний комплекс (гімназія-інтернат – школа мистецтв), де поспілкувався з керівництвом та викладацьким складом закладу щодо проблематики мистецької освіти.

Прес-служба Мінкультури

ВИСТАВКА «БАБИН ЯР: ПАМ'ЯТЬ НА ТЛІ ІСТОРІЇ» ДОСТУПНА ОН-ЛАЙН

Відтепер на сайті Громадського комітету для вшанування пам'яті жертв Бабиного Яру працює віртуальна виставка «Бабин Яр: пам'ять на тлі історії». Її створено за матеріалами мультимедійної експозиції, що проходила минулої осені в Музеї історії м. Києва до 75-ої річниці трагедії Бабиного Яру.

Виставка має українську та англійську версії, є повністю інтерактивною і супроводжується відео-екскурсією українською мовою.

Проект реалізовано Музеєм історії м. Києва та Громадським комітетом «Бабин Яр» за підтримки Українського інституту національної пам'яті та канадської благодійної ініціативи «Українсько-єврейська зустріч».

Для створення виставки використано також матеріали з колекції Всеукраїнської єврейської

ради і Музею «Героїзм та Голокост», Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г. Пшеничного, Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ», Національного музею історії України, Українського центру вивчення історії Голокосту, Центру дослідження історії та культури східноєвропейського єврейства НАУКМА, Галузевого державного архіву Служби безпеки України, Фондації імені Олега Ольжича, приватних збірок.

Автор і куратор проекту – Віталій Нахманович, провідний науковий співробітник Музею історії м. Києва, відповідальний секретар Громадського комітету «Бабин Яр».

Прес-служба Українського інституту національної пам'яті

РОБОЧИЙ ВІЗИТ ДО ЧЕРКАЩИНИ

У рамках Шевченківських днів міністр культури України Євген Нищук відвідав Черкащину та взяв участь у Всеукраїнській акції «Паростки єднання», що пройшла у Каневі на Чернечій горі.

Після архієрейської Божественної літургії за Тараса Шевченка та всіх полеглих за волю України, яку провів глава УГКЦ Блаженніший Патріарх Святослав (Шевчук) біля церкви Покрови Пресвятої Богородиці – на західному підніжжі Тарасової гори було посаджено першого символічного дуба.

Євген Нищук зазначив, що, окрім символічного значення, – акція має і просвітницький характер. Адже в такий спосіб привертається увага і до постаті Тараса Шевченка, і до пам'ятних місць, пов'язаних із ним, – Шевченківського національного заповідника, Канівського музею Тараса Шевченка, Національного заповідника «Батьківщина Тараса Шевченка», який об'єднує цілий комплекс музейних закладів, історичних садиб у селах Моринці, Шевченкове, Вільшана, Будище.

До ініціативи долучилися також Міністерство екології та природних ресурсів України, Канівський природний заповідник, завдяки яким увага буде прикута не лише до нагальних культурно-мистецьких та пам'яткоохоронних проблем, а й до питань збереження довкілля,

зокрема Тарасової гори та її околиць, актуальних екологічних та природоохоронних питань.

Під час робочого візиту до Черкаської області міністр культури України ознайомився з проблемними питаннями функціонування Шевченківського національного заповідника, Національного заповідника «Батьківщина Тараса Шевченка», а також низки інших закладів культури.

Зокрема, Євген Нищук побував на об'єктах, що входять до складу заповідників, – у селах Моринці, Шевченкове, Вільшана, Будище, а також містах Черкаси та Канів. Керівники заповідників та закладів культури поінформували міністра про нагальні питання, пов'язані з експлуатацією об'єктів, про потреби проведення ремонтних робіт різних рівнів складності, а також про заплановані заходи, спрямовані на популяризацію української культури та мистецтва, народних ремесел і внеску в українську культуру й історію – Тараса Шевченка та інших видатних постатей, історично пов'язаних із Черкащиною.

Євген Нищук зустрівся з головою Черкаської ОДА Юрієм Ткаченком.

У рамках зустрічі були обговорені перспективні напрям-

ки співпраці з областю. Серед інших, були порушені питання щодо підтримки запланованих у Черкаській області мистецьких ініціатив та фестивалів, спрямованих на патріотичне виховання, підвищення статусу культури та мистецтва, просування відомостей про видатних українців та події, що історично пов'язані з цією місцевістю. Зокрема, йшлося про фестиваль «Нескорена нація» у Грушківці та інші заходи, відродження традицій на базі Державного історико-культурного заповідника «Трахтемирів», а також про перспективи проведення всеукраїнських зборів військових капеланів.

Міністр культури України зустрівся і з керівництвом, технічним та творчим складом Черкаського драматичного театру імені Т. Шевченка та оглянув хід реконструкції закладу культури.

Під час зустрічі були обговорені особливості проведення ремонту театру після пожежі, що сталась 1 липня 2015 року. Тоді внаслідок займання вщент було зруйновано глядацьку залу, обвалилися всі поверхи та дах, проте завдяки втручанням пожежників було врятовано сценічну та адміністративну частину театру.

Ремонтні роботи в театрі тривають у безперервному режимі.

Прес-служба Мінкультури

9 березня Президент України вручив Шевченківські премії лауреатам. Після оголошення ведучого «церемонія завершено» до трибуни вийшов лауреат премії з літератури Іван Малкович та сказав, що його попросили підготувати промову.

Любов ЯКИМЧУК

Оскільки це дуже нестандартне завершення церемонії вручення, яке, на нашу думку, пов'язане з бажанням реанімувати престиж премії – так само, як і зміна складу журі на більш поважних осіб та зменшення кількості лауреатів, – публікуємо промову в дещо скороченому вигляді.

одним, дають нам вічну, непроминальну енергію українського духу. ...Отож і наш з вами святий обов'язок свідчити правду. А правда сьогодні така, що наша держава майже не дбає про українську мову, що все починається й закінчується велемовними, пустопорожніми фразами. Що нас, носіїв української мови, ще й сьогодні багато хто з наших співгромадян трактує як дивакуватих аборигенів. Що ми ще й досі, як соняшник до сонця, повертаємо голови на почуте українське слово. Що й донині не скасовано горезвісний закон Ківалова, який ганьбить цілу націю.

Незрідка в наших зрусифікованих містах до мене підходять на вулицях люди і російською мовою дякують за книги. Але ж книги мої – українські. Тобто люди в

ІВАН МАЛКОВИЧ: «УСЕ НАЛАДИТЬСЯ, КОЛИ УКРАЇНСЬКА ЛУНАТИМЕ ВСЮДИ»

«У середині 1980-их улюбленою розвагою кількох молодих поетів була, зокрема, й така: комусь із «непосвячених» ми цитували певні знакові рядки і просили відгадати, хто їх написав.

От, наприклад: «Слова дощем позамивались... І не дощем, і не слова...» Люди називали і Вінграновського, і ще когось. Найначитаніші припускали, що це Еліот чи Сен-Жон Перс... І як солодко було відкривати їм, що це – Шевченко!

...Як же нам хотілося довести всьому світові, що Шевченко і модерний, і сучасний, адже з нього постійно ліпили тільки селянського романтика і таврувальника панів, понижуючи образ національного генія до постаті бідного кобзаря, що печально пощипує струни кобзи чи бандури.

...Біда в тому, що в багатьох шкільних і студентських авдиторіях саме такий образ Шевченка переважає й досі – кріпак і селянський поет-мученик. «Скиньте з Шевченка шапку. Та отого дурного кожуха. Відкрийте в нім академіка. Ще одчайдуха...» – закликав Драч і багато інших поетів упродовж сторіччя.

Але наша українська натура й далі продовжує зациклюватися на образі мученика, затінюючи істинний образ Шевченка-поета, чий «Кобзар», особливо в часи бездержавності – й аж дотепер, правив нам за найвищу конституцію національного духу.

Багато поетів страждали і гинули, але небагато давали прихисток у слові цільній нації.

І не випадково уже в наші драматичні дні відважний син древнього вірменського народу Сергій Нігоян гине в центрі Києва за ідеали гідності саме з Шевченковими словами на вустах: «Борітеся – поборете!»...

Бо справжні Шевченкові смисли в багатьох його творчачих звучать

як важкий, глибокий рок, а не мелясна попса.

Я мрію дожити до тих часів, коли дітям у школі перестануть сльозливо оповідати про горопашного кріпака, який служив безправним, безсловесним попирачем у панів, а змінять парадигму і вестимуть натхненну мову про неймовірного хлопчика, що аж світився великим талантом, який без тата й мами і без, здавалося, жодних шансів на успіх, створив сам себе. І це його світіння бачили всі – і той свавільний п'яний дячок, з яким малий Тарас читає псалтиря над померлими, – а читає він найкраще за всіх своїх ровесників – і навіть норовистий Павло Енгельгардт, до якого хлопчик приходив по дозвіл навчатися у хліпнівського маляра, бо з дитинства любить малювати вояків і коней; це його найбільша пристрасть, і він вперто шукає вчителя. Енгельгардт швидко збагнув, що йому до рук потрапив справжній скарб, адже Тарас найдотепніший, найспритніший, він усе робить завиграшки, талановито – кращого за нього не знайти! І він бере хлопця спочатку у Вільно, а потім і в столицю.

А Шевченко тим часом вишколюється в малярстві, і його мистецьке око все помічає. Виявляється, панське життя теж має свої протиріччя. У кожного суспільного стану – своя морока.

Практичний нащадок швейцарського роду має власні плани щодо талановитого юнака, тож віддає його аж в 4-річну науку до живописця Ширяєва, бо хоче мати свого покоєвого художника. Але пан ніколи не віддав би юнака в науку, якби хлопець так шалено цього не прагнув, якби не горів цим...

А уявіть, який потужний і світлий талант треба було мати, щоб

довкола його викупу з кріпацтва і вступу в Академію закрутилися такі імениті люди, як Жуковський, Брюллов і багато інших. Це просто якась нереальна історія!.. Достоту історія про успіх. Хоча, треба чесно визнати: якби більшість із тих людей знали, що допомагають передовсім поету, а не художнику, нічого б такого не сталося.

І дітям, і студентам варто наголосувати, що сильна і дієва мрія відкриває нам усі шляхи, навіть, здавалося б, у найнеприятливішому середовищі, однак для цього треба вперто і каторжно працювати. Тож приклад Шевченка має їх окрилювати, а не вганяти в безнадію. Срібна медаль Академії, академік гравюри, розпис «Большо-

го театру», високоосвічений юнак, що має шанс продовжити навчання в Римі, – це все про Шевченка. Його чекає феєричне життя – він бачив, як живуть вищі суспільні прошарки, він умів бути франтом, був улюбленцем веселого творчого товариства – адже він не тільки художник, а ще й чудово співає, легко віршує...

...Шевченко має мужність не записатися в лави прославляльників російського царя, який хай і лівим гудзиком правої поли, але теж був причетний до його викупу з неволі. Але для генія правда – понад усе. І Шевченко переливає свою правду в поезію, і його слова снуються в такій божистій послідовності, що, змикаючись одне з

такий спосіб дають зрозуміти, що вони за те, щоб їхні діти читали і навчалися українською мовою. У них з різних причин з мовою не склалося, але діти їхні мають її знати й шанувати.

Нарешті мусить бути закон, який захистить право кожного українця отримувати всі послуги українською мовою: від крамниць і громадських установ – до глянцевих видань, радіостанцій і телебачення, де всі ток-шоу і програми повинні вестися державною мовою (за чітко виписаними винятками для кримських татар та кількох інших національних меншин, котрі купно тут проживають).

Треба звести до розумного мінімуму вивіски, писані мовою агресора, а надто ті, зі знущальними назвами на кшталт «Варенічная Катюша» – так неначе той москаль щодня й щогодини безчестить нашу безталанну Катерину.

Кажуть, що мовний закон може комусь зашкодити, але це неправда. Шкодить його відсутність. Згадайте, скільки чудових сучасних українських пісень ми відкрили для себе, відколи вступив у дію закон про музичні квоти.

Коли в часи Другої світової Черчилль обговорював зі своїми урядовцями бюджет, і вони хотіли урізати видатки на культуру на користь армії, Черчилль обурився: «А що ж ми тоді будемо захищати?» – спитав він.

На жаль, нашим урядовцям далеко до Черчилля. Вони (і не лише вони) не розуміють, що тільки тут, між цим небом і цією землею, народилися такі слова, як «жито», «Дніпро», «човенце», «мрія», і тисячі інших прекрасних слів. І що тут все налагодиться лише тоді, коли українська мова лунатиме всюди, коли ми перебуватимемо в океані рідної мови».

Іван Малкович із дружиною

Інформаційна безпека – одна з ключових ланок у системі захисту державної цілісності й незалежності. В Україні, на жаль, ця сфера і досі залишається чи не найбільш вразливою.

Христина ДИЧКО

Кібератаки, злами державних сайтів, збої в роботі систем енергопостачання через втручання хакерів, фейкові інформаційні вкиди – далеко не повний перелік дестабілізаційних чинників, які нині працюють на руку російському агресору, і не без його безпосереднього впливу. Наприклад, у грудні минулого року потужного удару було завдано сайтам Державної казначейської служби та Міністерства фінансів. Діяли професійно і скоординовано, маючи на меті зірвати бюджетний процес, вважають у Міністерстві. І подібні випадки – не поодинокі.

29 грудня 2016 року відбулося засідання Ради Національної безпеки та оборони, на якому йшлося і про запровадження заходів, спрямованих на посилення кібербезпеки українського державного сегменту.

Однак уже за січень 2017-ого хакерських атак зазнало 45 вітчизняних електронних ресурсів, серед них – 20 державних на сервері Укртелекому. Це, зокрема, сайти Головного управління розвідки Міністерства оборони України (gur.gov.ua), Управління з питань цивільного захисту Полтавської облдержадміністрації (uns.adm-pr.gov.ua), Головного управління статистики в Івано-Франківській області (ifstat.gov.ua) тощо. При цьому декотрі з цих ресурсів і досі не відновили своєї роботи, як-от mlnzem.gov.ua (станом на 09.03.2017). У лютому «хакнули» офіційні сторінки Інформаційно-аналітичного центру національної безпеки України (mediarnbo.org), Харківського окружного адміністративного суду (khoas.gov.ua) та інші.

Ці дані на своєму сайті (web-security.com.ua) оприлюднив очільник волонтерської організації «Українські кібервійська» Євген Докукін. Уже третій рік поспіль пан Євген стійко вартує наші позиції у кібервійні Росії з Україною. За цей період вдалося зібрати понад один терабайт доказів ворожої діяльності російських терористів, відбити чимало атак, завдати власних, та ще більше праці – попереду.

Окрім діяльності на полі інформаційної безпеки, кібервоїн займається створенням музики, комп'ютерних програм, веб-застосунків, розробкою і підтримкою сайтів, виявленням вразливостей електронних ресурсів тощо.

Наша розмова з Євгеном Докукіним – про російську агресію, інформаційну війну, безпеку та роботу державних органів.

– Пане Євгене, перше питання – з огляду на Вашу діяльність і ситуацію в нашій державі: чи відчуваєте Ви в безпеці?

– В Україні фактично ніхто не відчувається в безпеці. Може, хтось і перебуває в ілюзіях, що війна його не торкнеться, але, враховуючи, що українці щодня гинуть, то це малоймовірно. Проте я живу не роздумами на цю тему, а конкретними справами, намагаюся, поки живий, зробити якнайбільше для України, для людства.

Вже 18 років займаюся розробкою сайтів і 12 років – їх безпекою. А сфера веб-безпеки дуже погано розвинена в Україні. Якщо за кордоном ще дбають про це, вкладають певні кошти, то у нас – ситуація плачевна. Частково цими питаннями переймаються приватні структури, натомість у державних – байдуже ставлення.

На жаль, усі звернення до відповідних державних органів, роботу яких я виконую з 2006 року – стосовно вразливостей державних сайтів, а з 2014-ого і щодо КіберАТО – проігноровано. Мої запити були пов'язані з сайтами терористів, їхніми сторінками на різних ресурсах, фінан-

Євген Докукін

совими рахунками... Зазвичай я отримую безглузді відмовки: ми не можемо, це не входить до сфери нашої компетенції тощо. Хоча я надаю потужну доказову базу, зібрану законними методами. Та в Україні роками не блокувалися навіть державні домени, захоплені росіянами ще навесні 2014-ого. Про що тоді можна говорити?

І сотні гігабайт даних, які я передав правоохоронним органам, майже не були використані.

А, наприклад, із тисяч електронних рахунків сепаратистів і терористів – нашими спецслужбами заблоковані лише одиниці (й лише WebMoney, але не Яндекс. Деньги, QIWI та інші). Не кажучи про закордонні платіжні системи, як-от PayPal, які майже не реагують на заяви про діяльність російських терористів.

WebMoney – це єдина система, яка має публічний паспорт. Деякі люди досі публікують і не приховують (хоча достатньо лише відзначити у профілі навпроти відповідної графі – «приватно») своє ім'я й прізвище, домашню адресу, номер телефону... Тобто будь-хто може з'ясувати особисті дані осіб, котрі відкрито підтримують терористів.

КІБЕРВІЙНА: УКРАЇНСЬКИЙ СЕКТОР ОБОРОНИ

Утім, державні органи не застосовують до таких людей жодних заходів. Сумарно кількість рахунків сепаратистів, пропагандистів (а це ті самі окупанти) – я оцінюю у понад тисячу, а загальну кількість сайтів терористів – у декілька тисяч. Багато власників цих рахунків і сайтів перебувають на підконтрольній території, і географія різноманітна – від Сходу до Заходу України. Всього я виявив дані про десять тисяч терористів, які передав правоохоронцям.

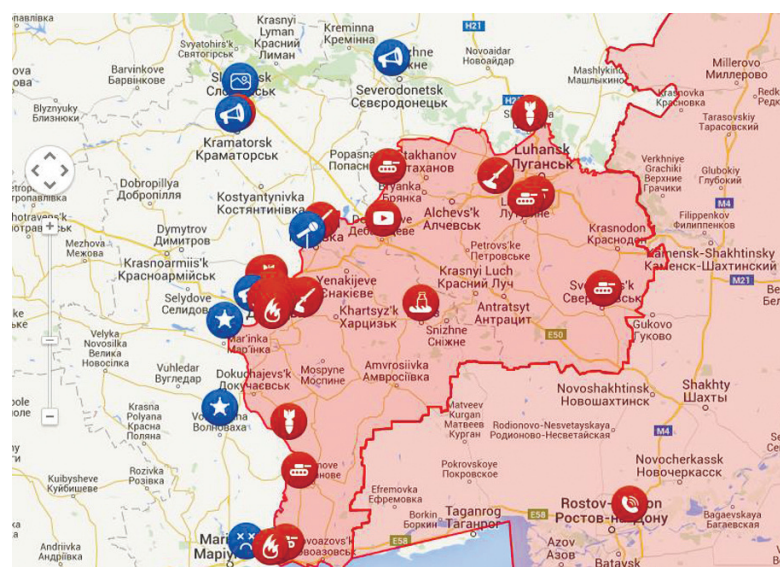
– Розкажіть детальніше про роботу Українських кібервійськ.

– Наша діяльність розгорнута в межах законодавчого поля України. 90% роботи кібервійськ – це скарги на домени, на хостинги, акаунти у соціальних мережах,

ська заблокували понад 17 мільйонів доларів на 430 рахунках терористів; також заблокували 172 терористичних сайти; захопили понад 1 терабайт даних терористів і російських окупантів; оприлюднили безліч відео про діяльність російських військ на Донбасі і в Криму; визначили та передали військовим і волонтерам, які співпрацюють з армією, географічні координати баз терористів та окремих бойовиків...

– Багато в Україні спеціалістів Вашого рівня?

– Фахівців не бракує. Проте майже всі зацікавлені у заробітку, а допомога українцям та нашій армії у війні з Росією не входить до сфери їхнього зацікавлення. Інколи придумують собі відмовки, ніби те, чим я займаюся, – це кримінал. Але ж

Географічні координати баз терористів

рахунки терористів чи їх відео та канали на YouTube, а також розвідка – відео-, аудіо- та георозвідка на Донбасі та в Криму. Якщо на початку російського вторгнення в Україну мене підтримували й допомагали багато однодумців, то на кінець 2016 року їх залишилося тільки двоє, і вони займаються лише кількома напрямками роботи. Люди втомлюються, у них робота, сім'я тощо. 99% тих, хто звертався до мене з 2014 року, – просто цікавилися, а потім відмовлялися, або ж просто доводиться багато працювати самому, для мене власні проблеми завжди менш пріоритетні, аніж державні.

Та попри все, за червень 2014 – лютий 2017 Українські кібервій-

ніхто навіть не хоче заглибитися у специфіку моєї роботи, щоб зрозуміти, що це не так. Звичайно, злами сайтів та інших мережних ресурсів терористів, чим ми теж займаємося, можуть такими вважатися. Але це можна зробити приховано, не афішуючи своєї участі, бо в нас війна, і в такій ситуації діють військові заходи.

Часто й на конференціях міжнародного рівня чую щось подібне на свою адресу, і це попри те, що загалом українцям співчужають і висловлюють свою підтримку. Однак лише на словах.

– Чи мають різні ресурси свою специфіку в реакціях на різні види скарг?

– Якщо говорити про західні, то 99% – це відмови, особливо в

Геолокація граду терористів у Донецьку, який стріляв по Авдіївці

Google. Щодо Facebook, Twitter – цифра відмов складає приблизно 70%. Такий пункт, як «агресія» – у скаргах на акаунти в соцмережах – з'явився десь на початку 2016 року. Трохи більше шансів на позитивну реакцію, якщо Ви скажете на «разизм». Складається враження, що або все «проплачено», або модератори заангажовані, підтримують Росію.

Google (YouTube, Google+ та інші сервіси компанії) вкрай погано реагує на скарги. Блокують 1 акаунт терористів зі 100. Бувало таке, що спершу заблокували когось, а за три місяці знов розблокували... Відповідають зазвичай стандартними фразами: «Ми не бачимо порушень». Все. Хоча лише на YouTube є величезна кількість антиукраїнського відео, бойовики прямо там виставляють рахунки для збору коштів, але ж... Навіть на Google Maps терористи відзначають позиції українських військ. Можна контент розміщувати на окремих сайтах, але фізично він буде зберігатися на сервері Google. Однак там просто все це ігнорують з 2014 року.

У США я знайшов багато компаній, котрі найбільше сприяють тероризму (після росіян, звісно). Вони це називають «Ми підтримуємо свободу слова».

Усе, що в моїх силах у протидії Росії в інформаційному полі, я роблю. Однак треба розуміти, що потужний кіберзахист – це величезні кошти, яких у мене нема, це робота фахівців із державних спецслужб. Я готовий до співпраці. Я на українську справу щодня працюю – вже три роки. Але, на жаль, не бачу ні крихти подібної готовності з боку наших правоохоронних органів. Втім,

ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Презентовано тізер першої серії анімаційного фільму «Кобзар 2015».

Короткометражний (6,5 хв) анімаційний фільм «Кобзар 2015» став одним із переможців Четвертого конкурсного відбору Держкіно і створювався за державної підтримки.

Екшн-драма створена за мотивами поезії Тараса Шевченка «За байраком байрак» з циклу «В казематі». Режисером мультфільму є Богдан Шевчен-

у російських найманців такі можливості й кошти знаходяться, тому інформаційну війну ми поки програємо.

– **Один терабайт інформації. Чи були серед того масиву історії, котрі Вас найбільше вразили?**

– Для мене кожна, навіть маленька справа – важлива. Є приклади за 2014 і 2015 роки, коли завдяки моїм даним, переданим до СБУ, були затримані терористи. Але це всього кілька затримань.

У розпорядженні Українських кібервійськ – понад 500 поштових скриньок російських військовослужбовців і терористів (у тому числі Пушиліна, Пургіна), політиків, захоплені три сервери МВС РФ у Ростові. Там не тільки дані з поліції (закупівля БТРів, дослідження стану протестної активності росіян), а й докази про перебування на території конфлікту в Україні російських військових, які були

поранені й перевезені на лікування у Ростовську область: їхні імена й прізвища, інші особисті дані. Поранених супроводжували поліціанти, а подекуди – і працівники ФСБ Росії. Є інформація про луганських та донецьких ополченців, яких також привозили у Ростов на лікування, паспортні дані: росянин... українці траплялися рідко.

Було, наприклад, повідомлення про затримання ростовською поліцією автомобіля з донецькими номерами – з величезною кількістю зброї. З'ясувалося, що то представники тієї ж ФСБ. Також на серверах виявилися дані снарядів, які були випущені по Україні з Росії в 2014 році. За цією інформацією ми робили аналітичний звіт. І подібних звітів можна підготувати безліч, але нікому це не цікаво.

На жаль, траплялися випадки, що дані, зібрані Українськими кібервійськами, присвоювали окремі працівники наших спецслужб задля просування по кар'єрній драбині. Хоча й більшість даних проігнорована. Але я не припиняю оприлюднювати деталі про перебування російських терористів на Донбасі, їхню діяльність та іншу важливу інформацію, котру вдається зібрати. Наші фотографії та відео з веб-камер три роки показують справжню картину того, що відбувається на окупованих територіях. Сподіваюся, це побачить більше людей, у тому числі й іноземні журналісти, які формують думку про Україну у світі.

Фото: websecurity.com.ua,
facebook.com/eugene.dokukin,
huffingtonpost.co.uk

ко, автором сценарію – Максим Прасолов. Композитором виступив Антон Байбаков, аніматором та супервайзером зі спецефектів – Дмитро Луценко.

Виробництво картини здійснила кіностудія «Українафільм» спільно зі студією «Барабан». Загальна вартість виробництва становить 913,5 тис. грн., з них за рахунок Держкіно – 599,8 тис. грн.

За допомогою сучасної аудіовізуальної мови фільм продемонструє інший, «свіжий» погляд на творчість Великого Кобзаря.

Держкіно

У РОДИННОМУ КОЛІ

156 років тому українська нація об'єдналася у жалобній процесії, проводжаючи тіло Кобзаря на дніпрову кручу. Відтоді щороку вшануємо пам'ять Тараса Шевченка у день народження та день, коли перестало битися його серце.

До місць дитинства великого українця ще з кінця XIX століття йшли, їхали всі верстви населення, незалежно від рівня освіти і незважаючи на статки: Шевченкові друзі, знайомі і ті, котрі знали життєвий шлях поета та його геніальну творчість, що брала початок із прадавніх українських джерел. Була гостра всенародна потреба побачити батьківську садибу і дитинні міс-

нії брата Йосипа, розповів про зібраний протягом тридцяти років матеріал про родовід, а вже наступного року відбулася презентація його книги «Коріння Шевченкового роду».

У 2014 році вшанували 100-річчя з дня народження Шевченко Валентини Терентіївни. Поетова правнучка по лінії брата Йосипа з січня 1945 року по грудень 1974 року працювала у Літературно-меморіальному музеї Т. Шевченка. Останні сімнадцять років – директором.

Говорили й про те, що з музейних фотографій можна дізнатися, яким було село Керелівка на початку XX століття. Такий цінний для сьогодення матеріал у своїх

Зустріч 2017 року

ця нашого генія: зупинитися біля могили Катерини Якимівни Шевченко – матері поета, яку, за давнім звичаєм, поховали неподалік хати. Люди прагнули відчутти могутню енергетику цієї землі, яка огортає кожного силою духу українства, зрозуміти, що вплинуло на формування та становлення малого Тараса і стало основою його свідомості, його творів, його життя.

З ініціативи колективу Національного заповідника «Батьківщина Тараса Шевченка» – був започаткований захід «У родинному колі». Щороку 10 березня на центральній площі села Шевченкове на панахиду сходиться сільська громада та родичі поета: приїжджають нащадки із ближніх та далеких міст і сіл, щоб бути однакостайними в молитві про царство небесне для нашого генія.

Далі спілкування продовжується у духовному осередку всіх українців – Літературно-меморіальному музеї Т. Шевченка. По-особливому проходить кожна зустріч: нащадки діляться своїми успіхами, досягненнями, обмінюються знаннями, родинними спогадами. Музейні співробітники, звітуючи родині, розповідають про нові виставки, лекції, відомих художників, фотографів із роду Шевченків та новинки у галузі шевченкознавства. Приміром, 2012 року Микола Павлович Лисенко, праправнук по лі-

фотороботх (оригінали перебувають у приватній колекції Миколи Бабака) залишив для нас Григорій Петрович Шевченко, нащадок Кобзаря по лінії брата Микити.

Цього року на зустріч «У родинному колі» приїхала із Києва Карпенко Людмила, праправнучка по лінії сестри Катерини. Людмила Миколаївна із гордістю розповіла про своє захоплення малярством. Вона вже написала понад 60 полотен. Оскільки наступного року відзначатимуть 145 років з дня народження українського художника Фотія Степановича Красицького – діда Людмили Карпенко, то ми маємо надію, що її роботи будуть експонуватися у музеї в садибі, де минуло дитинство її прапрабабусі Катерини, Тарасової рідної сестри. А ще Людмила пригостила всіх найсмачнішим кизиліковим варенням, яке смакувало всім (ягоди з куща кизилу, який посадила Леся Українка в садибі Фотія Красицького у Києві).

Літературно-меморіальний музей Т. Шевченка – осередок гуртування нащадків нашого поета, української спільноти. І так буде, допоки існуватиме цей світ.

Ольга БОНДАРЕНКО,
завідувач Літературно-меморіального музею Т. Шевченка, Національний заповідник «Батьківщина Тараса Шевченка»

ШЕВЧЕНКІВ РОК

9 березня – особлива дата для нашої країни, адже цього дня народилась людина, яка має найбільше пам'ятників по всьому світу, людина, завдяки якій ми не втратили нашої державності, – Тарас Григорович Шевченко.

Цього тижня не тільки у Києві, а й у різних куточках світу, де є українці, відзначали річницю від дня народження Тараса Григоровича у різний спосіб. Адже чим більше часу проходить – тим складніше стає підходити до святкування з креативом.

Одним із непересічних заходів, які відбулися у столиці України цього дня, – став гала-концерт фіналістів конкурсу «Ше.Пісня». Увечері 9 березня в арт-пабі «Бочка на Подолі» було надзвичайно гаряче, адже свято розпочав гість гала-концерту, гурт «Go-A», який минулого року був серед переможців «Ше.Пісні». Далі за про-

Напередодні дня народження Тараса Шевченка був проведений пісенний конкурс, участь у якому брали всі охочі гурти. Оцінювало конкурсантів високоповажне журі: музикознавець, головний редактор журналу «Музика» Володимир Корнійчук, лідер гурту «Веремій» Віталій Калініченко, лідер гурту «Тінь Сонця» Сергій Василюк, екс-солістка гурту «ДримбаДаДзига» Ольга Троян та організаторка фестивалю Тараса Шевченка «Ше.Fest» Юлія Капшученко-Шумейко. Вони обрали 10 найкращих пісень, які увійдуть до збірника, а це – композиції дуетів: «Лісова Пісня» – «Ой, люлі-люлі, моя дитино», UKULELE&MORE – «Ой, баю-баю» (рос.), МЕЛОPI – «Думка», Поророка – «Нащо»; гуртів: «САД» – «Єсть на світі доля», EFIR – «Твої діти»; виконавців: Богдан Тарасюк – «Катерина», Дмитро Оленич – «Думи мої», Сергій Малега – «За байра-

грамою виступили виконавці, які увійшли в п'ятірку найкращих: Віталій Радиш, Дмитро Оленич, Богдан Тарасюк і гурт «САД».

«Ше.Пісня» відбувається вже вдруге, і вдруге я дивуюсь, наскільки по-свіжому можуть бачити Шевченка сучасні музиканти. Завдання нашого фестивалю «Ше.Фест» і нашого конкурсу «Ше.Пісня» – не лише показати Тараса Григоровича молодим і сучасним, а розбити ту кам'яну брилу кріпака-Тараса, яка осіла на його тім'я. Тарас Шевченко – герой, і не тому, що частина його творів надихнула українців на власну державу, а тому, що писав твори українською, проживаючи більшість життя не в Україні. Шевченко – живий, і не тому, що він досі актуальний, а тому, що його творчість психологічно тонка. Шевченко різний! І в цьому могли переконали усі присутні на гала-концерті «Ше.Пісня», бо ж різним його бачать музиканти», – розповіла організаторка конкурсу Юлія Капшученко-Шумейко.

ком байрак», Віталій Радиш – «Гомоніла Україна».

Однак перемогу в конкурсі та статуетку «Ше.Пісня 2017» здобув рок-гурт «САД».

Вечір-святкування дня народження Тараса Шевченка пройшов у невимушеному сучасному форматі. Позитивний настрій дійства підтримував талановитий ведучий Олександр Висоцький. А куратор проекту «Відео.Кобзар» Єлизавета Тарасова провела поетичний батл, де всі охочі гості змогли прочитати улюблений вірш Тараса Шевченка. Переміг у змаганні юний школяр-читець Олександр Носенко.

Конкурс «Ше.Пісня», який організовано в рамках «Ше.Фесту», – це той захід, що покликаний руйнувати стереотипи, виховувати нові покоління та витіснити російськомовне «музичне сміття», яким нас намагаються годувати деякі телеканали країни.

Еліза СОЛОДКА

ТАРАС У СТИЛІ РЕП

Міха Невідомський – учасник музичних гуртів «Важкий гурт», «Танго над прірвою», «2013» – нині відомий як соліст музичного колективу «АПОКРИФ», якому вже 5 років. Міха – палкий прихильник творчості Тараса Шевченка.

Єлизавета ТАРАСОВА

Свого життя не уявляє – як без музики, так і без того, щоб хоч раз на тиждень не відкрити «Кобзаря». Звідки така любов до Шевченкового слова, як вдалося покласти твори Кобзаря на реп та чим український реп відрізняється від російського – музикант розповів газеті «Культура і життя».

– Що тебе наштовхнуло зачитати репом вірші Тараса Шевченка?

– Це сталося випадково. Пам'ятаю, якось в Інтернеті натрапив на вірш «Не женися на багатій». У мене якраз був такий момент у житті, що ця поезія запала мені в душу. Мабуть, і досі є моєю улюбленою. Виникла ідея спробувати покласти її на музику. Вийшло. Так пішло-поїхало... я став читати інші вірші, вони дуже добре «лягали на біти». Я вважаю, що Шевченко в усіх стилях має бути представлений, навіть у попсі. Не знаю, чи в шансоні він би вийшов, але у всіх інших музичних напрямках він дуже круто звучить.

– Ідея проекту «АПОКРИФ» – читати реп на вірші письменників?

– Я би сказав, що це фішка, але крім цього, завжди є і будуть свої пісні. Це ті вірші, у яких я бачу сенс і які збігаються з моїми поглядами на життя.

– Скільки ти можеш нарахувати пісень на вірші інших поетів і яких саме?

– На вірші Шевченка найбільше – 25. Якщо ж узяти всіх поетів разом, то близько 60. На першому місці Тарас Шевченко, на другому – Ліна Костенко, на третьому – Іван Франко, потім Василь Стус і так далі.

– Коли ти читаєш «Кобзаря», продовжуєш відкривати нові поезії для себе?

– Для мене «Кобзар» – настільна книга. На моєму письмовому столі Біблія лежить, а біля неї «Кобзар», я в ньому завжди відкриваю щось нове. Дуже не люблю, коли деякі люди, котрі бачать у мене «Кобзар», запитують: «Ти що, патріот?» У них чомусь Тарас Шевченко асоціюється тільки з патріотизмом. А насправді він був людиною, котра не лише побачила великий світ, а й мала свій глибокий внутрішній. Він був людиною зі своїми «мухами в голові», людиною, яка шукала сенс життя. Навіть елементи буддизму є у його творчості.

Він писав про те, що й зараз актуальне. Візьмемо для прикладу проблеми молоді сім'ї, одразу згадується Шевченко: «...а молоді, як зійдуться, то любо та тихо, як у раю, а придивився – ворушиться лихо». І так будь-

яку проблематику можна знайти у віршах Тараса Григоровича. Коли мені погано, я завжди читаю «Кобзаря», і він мене надихає. Я відчуваю ту силу і прагнення писати через біль і страждання...

– Якби Шевченко жив у наш час?

– Я б дуже хотів із ним познайомитись, і я певен, що ми би знайшли спільну мову...

– Чи бачиш зміни в українській музиці?

– Певні зрушення є, але вони мене і тішать, і не тішать водночас. З одного боку, стало більше української музики, а з іншого – музика такого виконавця, як наприклад, «Дзідзьо», свідчить про певну деградацію... Деградувати – що російською, що україн-

ською – все одно деградувати. Як на мене, свідомої музики дуже мало. Зараз, скажімо, Святослава Вакарчука стали в разів десять частіше крутити по радіо, а молоді гурти – як не могли пробитись, так і не можуть...

На фестивалях теж бачу таку тенденцію: запрошують одних і тих самих. Я вважаю, що кожен фестиваль має відкривати 1–2 молодих гурти, щоб української музики ставало щоразу більше.

– Чим український реп відрізняється від російського репу?

– Український реп відрізняється від російського тим, що в нас у цій сфері – переважно освічені люди. Нема такого, що пропагується алкоголь, наркотики тощо. Навпаки – український реп здебільшого проти цього, він за здоровий спосіб життя, людські цінності.

Також дуже відрізняється тематика. Наш реп – більш інтелектуальний, більш патріотичний. Часто вплітаються фолькові мелодії. Проте, на жаль, багато людей, які не слухають реп, досі думають стереотипно: якщо ти репер, то ти якийсь наркоман... У російському репі, може, так і є, але не в українському.

Уже традиційно, адже третій рік поспіль, у Шевченківські дні організують подію, що стала знаковою не лише для представників української спільноти.

Леся САМІЙЛЕНКО

Отож і цього року – 10 березня відбулась урочиста церемонія, на котрій дипломати, зокрема, посли деяких держав, представили твори своїх країн, «які стали для них таки-

для своєї нації. А новаторською ідеєю цьогоорічного проекту стала презентація унікального «Кобзаря», що є «найбільшим», бо заввишки – 2 метри та вшир – 1.45 метра.

Тож на запрошення авторів – декілька років поспіль на урочисту церемонію Міжнародного культурно-просвітницького проекту «Нас єднає Шевченкове слово – у Національному музеї імені Т. Шевченка збираються ті, кому є що розповісти про культурні надбання свого народу та долучитися до міжнародного обміну в цьому контексті.

ІЗ ЗАПОВІТОМ ДО КОБЗАРЯ

Світлана Леонтєва, Лариса Кадочникова, Іван Степурін

ми ж знаковими, як для України Шевченків «Заповіт».

Організатор заходу, автор і куратор проекту «Нас єднає Шевченкове слово», розповідає, що незмінна столітня назва цього твору має свою історичну бувальщину. Адже «Заповіт» був написаний як вірш із такими назвами: «Думка», «Завещання», «Остання воля». А став не лише заповітом самого Тараса Шевченка але і його посланням десяткам поколінь українського народу, яке час від часу звучить як заклик до боротьби за незалежність і волю. Та й не лише український народ, як кажуть, із молоком матері всотує кожне слово цього поетичного твору. Він є близьким кожному, хто прагне кращої волі і правди

А «Заповіт» Шевченка, як відомо, перекладений чи не на всі мови народів світу. Принаймні таким є враження від почутого у цей день, коли виповнюється 150 років із часу, коли цей твір отримав остаточну назву – «Заповіт». А слова Кобзаря «...і мене в сім'ї великій, в сім'ї вольній, новій, не забудьте пом'янути незлим, тихим словом» – збуваються. Бо ж таки у березневі дні його полум'яне слово лунає звідусіль, не залишаючи український народ наодинці зі своїм генієм і пророком. І підтвердженням цього є реалізація та успіх одного з сучасних проектів, на церемонії відкриття якого зібрались представники дружніх до нас країн,

розташованих в усіх куточках світу.

У заході взяли участь Надзвичайні і Повноважні Посли Білорусі, Індії, Македонії, Мексики, Норвегії, Пакистану, Польщі, Туркменистану. Яскраво зарекомендували свої країни і представники посольств Аргентини, Грузії, Індонезії, Казахстану, Молдови та Угорщини. А серед почесних гостей були й працівники посольств Іраку, Кореї та Саудівської Аравії. Після виступів і представлень поетичних творів своїх національних світоців – кожен розповів про те, як шанують Тараса Шевченка у його країні, і кожен зачитав «Заповіт» у перекладі на мову свого народу. Зворушливо і щиро прозвучали слова Кобзаря з уст офіційних осіб. Учасників цього проекту з кожним роком стає все більше, і його популярності можна лише побажати незмінного успіху.

У рамках цієї акції всі присутні мали змогу побачити відеофлешмоб «Київщина читає Шевченка вголос», який присвячений 85-річчю Київської області. У представленому відеоролику відомі діячі Київщини читають «Заповіт» і запрошують приєднатися до них. І вже зараз до флешмобу долучилися: голо-

ва Київської державної адміністрації Олександр Горган, народний артист України Остап Ступка, актриса Римма Зюбіна, генеральний директор Національного заповідника «Софія Київська» Неля Куковальська, генеральний директор Національного музею Тараса Шевченка Дмитро Стус, генеральний директор історико-культурного заповідника Влада Литовченко, начальник Управління культури, національностей та релігій КОДА Ігор Подолянець та голова Управління національного партнерства в легкій промисловості Голда Виноградська.

Українські зірки та діячі культури і мистецтва також взяли участь у фотопроєкті «Книга усіх часів», а після урочистого зібрання ознайомилися з виставкою «Шевченко і Київщина», яку створили працівники Вишгородського історико-культурного заповідника, Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав», музею «Флігель Тараса Шевченка» (м. Яготин) та Державного архіву Київської області.

Тож, як кажуть, гуртом і заповіт можна реалізувати так сучасно і цікаво, що й перед пам'яттю не соромно, і в очі одне одному подивитися кортить. Адже Шевченкове «Борітеся – поборете...» і нині є актуальним.

ПИСЬМЕННИКИ ПРО ГЕНІЯ

Дев'ятого березня не лише українці, але й, без перебільшення, весь світ – згадують про Тараса Шевченка особливо. Адже день народження – найкраща нагода не лише сказати про людину все, чого вона заслужила, але й побути з її думками наодинці...

Я завітала до храму літератури – Національної спілки письменників – і не помилилась. Як тепло і яскраво тут у цей день читали улюблені твори Тараса Шевченка всі: від очільників цього поважного товариства – до тих, хто просто любить поезію, літературу і слово!

Якось дуже ніяково, бо не вважає себе найкращим декламатором, прочитав поезію голова Спілки Михайло Сидоржевський. А після нього всі присутні насолодились художнім читанням народного артиста Анатолія Паламаренка і його талановитих учениць. Виступив із цікавою розповіддю про свою «Шевченкіану», тобто подорожі місцями заслання Тараса Григоровича та країнами, де шанують нашого генія, професор Михайло Наєнко.

Мені найбільше сподобалась історія про те, як у далекому Казахстані він зустрівся з жителями далеких аулів, де нині вже й не всі знають про Шевченка, але хлопчиків називають Тарасами – на його честь, і ще тому, що це ім'я їм

Анатолій Паламаренко і Анна Солонична

дуже подобається.

Раїса Недашківська, народна і заслужено очікувана на цьому заході артистка, читала неперевершено. Яскравим і дуже доречним був виступ ексклюзивної співачки, заслуженої артистки Ганни Солоничної, яка виконала цикл пісень «Давидові псалми». Долучилась до цієї акції й актриса Лариса, тобто улюблена радіоведуча і поетеса Лариса Нєдін.

Як завжди – лірично і водночас драматично – прозвучав виступ поетеси Ніни Шаварської. Та й всі інші учасники цієї програми були на висоті, адже ані байдужих, ані тих, хто відкрив Шевченка лише зараз, у цій залі Будинку письменників, просто не було.

Леся САМІЙЛЕНКО
Фото Анни СОЛОНИЧНОЇ

УКРАЇНЦІ СЛОВЕНІЇ ІНІЦІЮВАЛИ ФЛЕШМОБ – #KYIV

У період відзначення Шевченківських днів культурне товариство «Любляна-Київ» офіційно звернулося до державних інституцій Словенії з вимогою переглянути написання географічної назви Київ латиницею.

«Напередодні конкурсу «Євробачення», коли Україну побачить весь світ, це буде гарною нагодою нарешті змінити цю ганебну для нас вікову російську кальку», –

вважають українці Словенії. Вони закликають інші українські громади світу підтримати флешмоб та ініціювати перед відповідними державними інституціями в різних країнах зміну неправильно написання KIEV на правильне – KYIV.

«Гадаємо, що підтримка українських громад, посольств та самого МЗС України буде. KYIV IS THE CAPITAL OF UKRAINE!» – заявили організатори флешмобу.

ДВА КРИЛА ФОТОГРАФІЇ

«Раніше мені треба було до води – заспокоїтись, відпочити, отримати натхнення. Зараз я розумію, що мені до неї теж треба, але менше. Краще в гори, ближче до сонця, чи в ліс, чи навіть у степ. Бо в мене з'явилася моя власна велика вода – мій Ромчик, мій Водолій. Дякую тобі, що ти є в моєму житті і що поряд з тобою я можу бути тою, ким я є».

Роман РАТУШНИЙ

Такими словами Світлана Мисливець привітала з днем народження свого чоловіка, колегу-фотографа Романа Савицького – у Фейсбуці. Взагалі, це рідкість, коли в сім'ї фотографують двоє – чоловік і дружина. Однак у житті трапляються різні несподіванки. Цього разу хотів би познайомити читачів нашого тижневика із сімейною парою – Світланою Мисливець та Романом Савицьким, київськими фотографами. Незважаючи на вік, молоді люди мають у своєму послужному списку чимало не тільки вітчизняних, але й закордонних нагород.

– Один фотограф у сім'ї – це вже багато, а тут двоє...

– Роман для мене не тільки чоловік, але і друг, і асистент на моїх зйомках. У нас, можна сказати, існує неписаний розподіл: я – двигун нових проектів, а він незамінний у питаннях оптики, хімії, різноманітних фотографічних процесів. Хоча я б із терезів не скидала, що Роман хороший фотограф і, безперечно, між нами існує конкуренція, але знову ж – як між добрими друзями.

– Як Ви познайомилися зі своїм чоловіком?

– Ми познайомилися 5 років тому на курсах із чорно-білої фотографії, що їх проводив ки-

ївський фотомайстер Віктор Нагорний. Тоді навчилася проявляти плівки, друкувати фотографії аналоговим способом. Так я стала постійним клієнтом «Фотофонду» – магазину від української Фотоспілки, де працював Роман. Він захопився дівчиною, котра знімала на плівку і, зацікавившись негативами, які ретельно переглядав, вирішив познайомитися зі мною ближче.

– Як Ви стали фотографом?

– У фотографію прийшла, напевно, як і більшість фотоаматорів сьогодення. У мене з'явилася цифрова камера. Однак робота з цифрою чомусь відразу не сподобалася. І тому, коли якось на роботу моя знайома принесла світлини, зроблені «Зенітом», це перевернуло мою уяву і ставлення до фотовідбитків. Саме зображення на аналогових знімках було іншим.

– Що змусило звернутися саме до плівки?

– Тут багато аспектів. Але з технічного боку, мені як фотографу важливо отримувати контраст, зерно, колір – такий, який дає саме плівка. І не останню роль тут відіграє ексклюзивність зображення. З цифри набагато легше зробити незліченну кількість

копій, з плівкою цей процес набагато складніший. І головне – зображення на папері кардинально відрізняється від цифрового. Навіть якщо фотографувати однаковими об'єктивами один і той самий предмет.

– Ви працюєте фотографом у видавництві?

– Ні. Я обіймаю посаду графічного редактора. Саме там мене, без перебільшень, змусили займатись фотографією. Потрібно було зробити знімки для деяких проектів, це і підштовхнуло до придбання цифрового фотоапарату.

– Придбати плівкову камеру, напевно, було складно?

– Я зробила простий вибір – взяла батькову «Практику». Це німецька камера часів так званого розвинутого соціалізму, яка була мрією багатьох тодішніх фотоаматорів. З нею я і зробила свої перші кроки у плівковій фотографії. Фотозйомка проходила в Пироговому.

– Якими камерами користуєтесь зараз?

– Серед камер, якими знімаю, є Minolta. Люблю її за оптику. Вона дає м'який, але доволі різкий малюнок. Роман, знаючи про мою прихильність до цього фотоапарату, невідомо де знайшов фірмові макрокільця, а також власноруч зробив монокуляр. Окрім цієї камери, працюю з Rolleflex із об'єктивом «Планар». Також у своїй роботі із задоволенням використовую «Пінхол» – із форматом кадру 10x12 сантиметрів, а також плівкові камери з форматом кадру 6x6 і до 6x12 сантиметрів.

– «Пінхол» – камера, яка дозволяє робити знімки без об'єктива. Саме використання такої камери ніби штовхає до пошуків у фотолабораторії, це пряма дорога до так званої альтернативної фотографії!

– Так. Я справді пробую себе в альтернативі, друку фотознімків у нетрадиційному виконанні. Це передусім ціанотипія. Її вважають однією з найпростіших методів отримання фотознімка, але я думаю, що таке твердження помилкове. Зробити хороше фото – це не тільки вчасно натиснути на спуск і правильно все скомпонувати. Має значення, як ти віддрукуєш його, важливе також оформлення – паспарту, багет рами тощо.

– Більшість Ваших світлин – це пейзажі. Є улюблені місця для зйомки?

– Вишгород, місто неподалік від Києва. Ми з Романом любимо разом їздити туди на зйомки. Працюємо також у районі сіл Лебедівка, Рожни. Часто з цих місць привозимо хороші знімки. Будете сміятись, але коли приїжджаємо туди, то перше, що робимо, – йдемо привітатися з мостиком. Були заскочені, коли вкотре побачили біля нього залишений стілець. Так народилася нова

світлина, яка мені дуже подобається. Недавно на наших фото з'явився і маяк із тих місць.

– Серед Ваших світлин є карпатські пейзажі...

– Цієї зими були в Карпатах, у селі Ільці Верховинського району. Там насправді фантастично. Одного ранку ми відмовилися від сніданку, який приготувала нам наша господиня пані Ганна... Адже в горах погода міняється дуже швидко, тож нам довелося бігти, щоб зробити цікаві кадри. А ще запам'яталася снігова замети. Все – як у фотографічному раю: ефект сильного туману, монохромні кольори, погана видимість міняє звичні речі у казкові, я б сказала, космічні краєвиди.

– Як Ви вже зазначили, Роман працює у «Фотофонді». Серед речей, що продаються у цьому магазині, – камери, фоторюкзак, штативи, фотопапір і плівка. Але тут можна побачити і шматяні торбинки із зображеннями старих фотокамер. Знаю, що Ви разом з Романом їх виготовили.

– Ціанотипія дозволяє наносити зображення на різні поверхні – папір, скло, тканину. Коли зробили негативи, на яких було відзнято старі фотокамери, вирішили започаткувати сімейний бізнес. Так і з'явилися торбинки. Першою власницею сумки була моя подруга. Однак вона її не носить, бо настільки вподобала, що зберігає вдома як сувенір.

– Гадаю, є небезпека у збереженні зображення. Коли захочеш випрати торбинку, можна його змити?

– Ви помиляєтесь. Ми перед продажем зробили тест – двічі випрала сумку. Зображення не те що не зникло, але й навіть не полиняло. Тож можу сказати, що торбинка міцна і фотографії на ній добре зберігаються навіть після неодноразового прання.

– Ви збираєтесь подавати документи до вступу в Національну спілку фотохудожників України. Для чого Вам це?

– По-перше членство у Спільні розширить наше коло знайомств, а отже, збагатить новими знаннями. По-друге, легше буде оформити візу для закордонної поїздки для участі у фотоекспозиціях. Нас уже запрошували зі спільною виставкою до Польщі, в місто Ястшембе-Здруй. Сподіваємося, що подібні заходи не будуть випадковими.

– Які відзнаки здобули останнім часом?

– Третє місце за фотографію «Звуки» у категорії «Аналогова фотографія», в номінації «Вулична фотографія» у фотоконкурсі компанії Raccord group (2013); друге місце International Color Awards 2016 – у номінації Fashion (аматор) за світлину «Танець у червоному» (pinhole-фотографія). Остання нагорода надійшла нещодавно. Три фотографії з серії «Міражі» перебувають у фонді Хмельницького музею української фотографії. Роботи експонувались у Нью-Йорку (США), Буенос-Айресі (Аргентина). Брала участь також у Concept Art Photofest 2016 (м. Київ).

Роман здобув не менше відзнак: Monochrome Awards 2014 – короткий список у номінації «Пейзаж», фотографії «Подих» і «Задзеркалля»; Monochrome Awards 2016 – короткий список у номінації Fine Art (аматор), фотографії «Маяк мого натхнення» і «Літній вітер», у номінації «Люди» (аматор) – фотографія «Чужинець».

Ось такі вони, талановиті фотомитці Світлана і Роман. Здавалось б, зовсім різні, але насправді – такі єдині у своїх помислах і стремліннях. Як два крила у птаха: без будь-кого одного – політ немислимий, так і в їхній творчості!

У Державному архіві Київської області нещодавно відбулась подія, котру, без перебільшення, можна назвати міжнародною. Адже тут, у центрі столиці, зібралися люди, яким не байдуже минуле рідного краю.

Лариса БЕЗСМЕРТНА

про це вони засвідчили справами та внеском в ідею поширення історичної спадщини України, яка часто зберігалась поза межами нашої держави. Та настав час, коли, як кажуть, з миру по карті, а Україна постала такою, яку її знали і бачили очевидці, що їх доля чи інтерес завів на нашу землю у різні часи.

Відкриття виставки присвячене 85-річчю Київської області, тож ініціаторами та авторами ідеї відкриття цієї експозиції виступили очільники провідних історико-

КИЇВЩИНА НА КАРТАХ ЄВРОПИ І СВІТУ

культурницьких установ: Київської обласної ради; Управління культури, національностей та релігій Київської обласної державної адміністрації; Державного архіву Київської області; Вишгородського історико-культурного заповідника; а також колекціонер, мешканець міста Вишгорода Дмитро Піркл.

Відкрили виставку директор Вишгородського історико-культурного заповідника Влада Литовченко та директор Державного архіву Київської області Софія Каменева.

Скажете, таких подій буває вдосталь. Поміляєтесь, адже саме на цій виставці всі присутні відчули і побачили не лише силу і поступ дій ентузіастів, яких підтримують на офіційному рівні, але й справжні ознаки європейськості, що їх організатори представили на високому рівні.

Урочиста церемонія – не новизна, але коли вона проходить на одному подиху, а в залі панує атмосфера духовного піднесення – це щось. Адже організатори запросили на цю подію талановитих музикантів, які грали – як на найповажнішому прийомі у короля. Завжди елегантний і запальний конферансьє Дмитро Хоркін якимось дуже невимушено і без зайвих слів представив усіх запрошених і присутніх офіційних осіб. Ця частина урочистостей не здалась задовго нікому, а подальша екскурсія, яку провели для всіх охочих працівники Вишгородського історико-культурного заповідника та Державного архіву Київської області, була такою цікавою і пізнавальною, що Київщина розправила крила з висоти польоту і погляду на її історію представників історичної науки всього світу.

Організатори розповідають, що «найдавнішою, а відтак найбільш унікальною картою, яка відображає територію Київщини, є «Нова карта Польщі та Угорщини» спільного авторства видатного польського картографа Бернарда Ваповського і німецького майстра Себастьяна Мюнстера, яка побачила світ у виданому в 1540 році у швейцарському Базелі картографічному атласі Корнелія Птолемея, що став основою для всіх географічних атласів новочасної Європи».

А ще на цій виставці всі присутні дізналися й про те, що вперше землі Русі-України разом з історичною територією Київщини були зображені на світових мапах, виконаних уродженцем Сеути (Марокко), арабським географом із цікавим ім'ям – Абу Абдаллах Мухаммад аль-Ідрісі (1099–1164). Він працював на Сицилії, при дворі нормандського короля Рожера II та у 1154 році уклав прямокутні карти світу на 70-и аркушах. На них були зображені Київське і Переяславське князівства разом з Києвом та Бериславом. Відомо, що Київщина має науково-картографічний вислід у багатьох історичних працях європейських картографів. Тож частину з цих робіт можна побачити в експозиції виставки, яка демонструється у приміщенні архіву і може бути цікавою й широкому загалу тих, хто вивчає нашу історію.

А запрошені гості і послі, які представляють держави усіх континентів світу, вкотре подивились на Україну крізь призму її історичного минулого.

Влада Литовченко, посол Індії Манодж Кумар Бхарті, Тарас Чухліб, Софія Каменева

МАРШ ЧЕРЕЗ 100 РОКІВ

Група ентузіастів відтворила ходу столітньої давнини в Одесі. На початку березня 1917 року приморське місто вперше побачило синьо-жовтий прапор на демонстрації.

Цьогорічний марш став нагадуванням, що Одеса – давнє українське місто і що століття тому мешканці підтримали прагнення українців до створення власної держави. У нинішній ході взяли участь кілька десятків громадських активістів, а також курсанти Інституту Військово-Морських сил Одеської морської академії.

Нинішні демонстранти пройшли від пам'ятника Дюку до пам'ятника Шевченку із синьо-жовтими прапорами, виконавши гімн України. За словами орга-

із 2 на 3 березня учасниці організації «Українська хата» пошили синьо-жовтий прапор для юнацької української спілки. Тож разом із двома військовими школами прапорщиків йшла й українська колона. Втім, юнкери марширували під червоним прапором (це тоді не мало ніякого стосунку до комуністів), а українці – під національним.

Коли колони розташувалися, до української під'їхав начальник 2-ої школи, полковник гвардії Омелянович-Павленко, і запитав: «Хто йде під цим прапором?» Коли йому пояснили, що це – спадкоємці запорізьких козаків – українці, полковник заявив, що він – нащадок дунайських козаків, тож хоче до них

нізатора акції Віталія Устименка, теперішнє покоління зберігає пам'ять про той марш, адже 1917 року треба було мати неабияку мужність, щоби пройти Одесою з українськими прапорами. І наразі цим заходом вони доводять, що місто не проросійське, як дехто вважає, а українське, патріотичне.

Одеса у 1917 році вже була одним із найбільших центрів діяльності українства. Там вчилися: видатний майбутній меценат Євген Чикаленко, ідеолог Юрій Липа, міністр закордонних справ Андрій Ніковський; у місті діяла організація «Громади». А ще у роки Першої світової війни у місті розташовувався найбільший прифронтовий гарнізон військ Російської імперії. Згодом він поступово українзувався і чинив значний вплив на життя регіону.

Якраз військові виступили одними з організаторів ходи 3 березня 1917 року, що була організована у зв'язку подіями в Петербурзі. В ніч

долучитися. Дізнавшись про це, чимало юнкерів приєдналися саме до українців. Наступного дня «Одеський листок» писав: «Під час вчорашньої маніфестації Одеса була заскочена несподіванкою, бо популярний в Одесі нач. II студентської школи юнаків полк. гвардії, георгіївський кавалер, з перев'язаною раненою рукою, на чудовому рижому коні вів свою школу під сепаратистським «українським прапором». Згодом він дослужився до командувача армії УНР, ставши видатним українським воєначальником.

А вже 31 березня у Південній Пальмірі українські вояки заснували Українську військову раду на чолі з військовим лікарем І. Луценком. Дії Ради поширювалися на частини усього Одеського військового округу, на кораблі Чорноморського флоту, що базувалися в регіоні.

Сергій БАХІН

Львів'яни та українці Польщі вшанували невинних жертв села Павлокома над Сяном, які загинули від рук представників польського підпілля на початку березня 1945 року.

Надія ПАСТЕРНАК

ПЕРЕДІСТОРІЯ ТРАГЕДІЇ

...У центрі українського села Павлокома, яке волею історичних обставин опинилося по той бік кордону і стало польським, є величезна братська могила, де спочивають 366 замучених українців, більшість із яких – жінки і діти. Павлокома – це символ тих невинних жертв, які були принесені на вівтар післявоєнного розподілу земель між переможцями і переможеними.

Коротка передісторія цієї трагедії така: напередодні Другої світової війни Павлокома було українським селом, бо із загальної кількості населення 1370 осіб – 1190 були українцями, 170 – поляками і 10 – євреями. Тут діяли греко-католицька церква, українська школа, народний дім і читальня товариства «Просвіта», а також молочно-кооператив, який забезпечував непогане життя українським селянам.

Стосунки між українцями і поляками в ті міжвоєнні роки були напруженими, оскільки перші перебували під впливом ОУН і симпатизували ідеї відновлення української незалежності, а другі вкрай неприхильно до цього ставились. Під час війни Павлокома почергово перебувала то під німецькою, то під радянською окупацією. На початку 1945 року село покинула Червона армія, і місцеве населення залишилося сам на сам із польським підпіллям, яке, як виявилось, тільки й чекало цього. А чекало тому, що 21 січня озброєний загін у формі УПА викрав сімох поляків і одну пропольськи налаштовану українку з села...

Мешканці Павлокоми й навколишніх сіл думали, що це справді був загін УПА, натомість істориками уже доведено, що у стосунки двох народів втрутилася «третья сторона». Зокрема, історик Євген Місило, спіраючись на свідчення тих, хто вижив, доводить, що це була спецгрупа НКВС. Про це свідчило й однакове військове вбрання (упівці не носили однакових одностроїв, вони їх просто не мали), а ще на початку березня 1945 року в Березівському повіті, до якого належала Павлокома, не було відділів УПА, бо більшість із них відійшла в гори – з огляду на чисельну перевагу радянських військ у регіоні. В околицях Павлокоми діяли підрозділи НКВС, і відділи Армії Крайової сприймали їх за УПА.

Підступність одвічного ворога українців зробила своє. На світанку 3 березня 1945 року Армія Крайова оточила Павлокому. Налякані мешканці стали бігти до

ГОЛОС ПАВЛОКОМИ

церкви, щоб там отримати христок. І це були переважно жінки й діти, бо чоловіки уже з лютого переховувались у криївках. Знищення Павлокоми, як виявилось, не було спонтанним. Польське підпілля готувалося до цього, навіть провело перед тим таємну нараду у Динові. Місцеві поляки були попереджені і залишили село.

Прикро, що на цей факт не звернули уваги українці. Більшість із них заховалася в церкві, а там відбулася селекція: чоловіків і хлопчиків до п'яти років – в один бік, жінок із меншими хлопчиками і дівчатками до семи років – в інший. Одних – на розстріл, а решту – на виселення. Відбір проводився плановано: перевіряли національність, конфесійну приналежність, свідчення про хрещення. З людей в церкві знімали верхній одяг, виводили до ям на цвинтарі і розстрілювали. Особливо жорстоко поглумилися над греко-католицьким священиком Павлокомом Володимиром Лемцьом: його спочатку кінцями волочили довкола церкви, обмотали колючим дротом і до смерті забили ланцюгами. Стіни і підлога храму були рясно залиті кров'ю...

«Я МАВ ЛЕЖАТИ У ЦЬЙ МОГИЛІ...»

«Мені було тоді вісім років, мому братові – десять, – розповідає єдиний свідок цих подій, котрий приїхав минулої неділі до Павлокоми, львів'янин Омелян Федак. – Я мав лежати у цій могилі. Нас із братом теж привели сюди, ми вже стояли над ямою, бачили, як розстрілювали наших односельчан... Ці три ями були викопані ще зранку. В церкві з людей знімали верхній одяг, а біля ям роздягали до спідньої білизни. Як бачили в кого добрі черевки – теж забирали...»

Не знаю, як братові прийшла в голову рятівна думка, але в останній момент він викрикнув:

«Jesteśmy polskimi dziećmi!» («Ми – польські діти!» – ред.). Нас відвели вбік і повели до «старшого» – з'ясувати. Вели селом і ще в кількох людей питали, чиї ми діти. Люди казали: «Не знаєм». Не пам'ятаю, про що розпитували мого брата у того «старшого», бо був дуже наляканий, але нас відпустили. Мабуть, такі сприйняли за польських дітей. Пам'ятаю, що

мала лише два рочки, тому про ті події нічого не пам'ятає, але добре знає про них із розповідей мами і старшої сестри. «Тоді вбили мого батька і десятирічного брата, – розповідає пані Леся. – Вони ховалися у криївці, але їх знайшли... Коли багатьох помордували, то тридцять вісім жінок із малими дітьми, серед яких була моя мама зі мною на руках

вже смеркало, вони поспішали закінчити свою криваву справу...

Ми ховалися вже кілька днів у стодолі. З нами ще була сусідка з дочкою. Ми зарилися у соломку. Коли на подвір'я прийшли ті бандити, то побачили, що десь зі шпарини забіліла перина. Пустили автоматну чергу. Та жінка, що лежала біля моєї сестри, загинула... То все робив бандит на ймення Вацлав Біс. Він знав тут кожну хату, кожну родину. А по тому всьому за кілька днів приїхали возами поляки з сусідніх сіл і забирали все наше добро. Не чіпали тільки хат, що мали позначку «dom polski» («польський дім», – ред.).»

Двоюрідна сестра пана Омеляна Леся Федак, яка щороку тепер приїжджає до Павлокоми, тоді

і старшою семирічною сестрою, вивели за село і сказали: «Ідіть за Збруч. Там ваша Україна».

Ми опинилися на Тернопільщині, в селі Суцшин Теревоблянського району. Багатьох нас туди переселили, там давали якісь старі хати, комусь – половину хати, якісь позики. Ті бідні жінки брали ці позики, а потім не могли віддати. Біда була велика. Я ходила до школи з паперовою торбою, в дерев'яних черевиках... Знаєте, до дев'яти років ми навіть не мали сюди доступу. А тепер я щороку приїжджаю помолитися на могилу свого батька і брата».

Цвинтар у Павлокомі відновили тільки у 1998 році. Кілька років тривали суперечки щодо пам'ятника жертвам і напису на

ньому. За попереднім задумом, це мала бути фігура жінки з дітьми на руках. Поляки не дозволили встановити такий пам'ятник, тому обійшлися скромним хрестом і написом: «Вічна пам'ять 366 жертвам, трагічно загиблим 1–3 березня 1945 року в селі Павлокома». На пам'ятнику не вказано, що вбиті були українцями і від чіх рук вони «трагічно загинули».

13 травня 2006 року відбулося урочисте відкриття цього пам'ятника за участю Президентів двох країн – Віктора Ющенка і Леха Качинського. Лех Качинський тоді сказав: «Ці трагічні події в Павлокомі, на Холмщині, на Волині, в сусідній Галичині, які супроводжували акцію «Вісла», повинні знайти ретельне вивчення в діалозі політиків, істориків і звичайних людей. Ми не можемо змінити минуле, але можна зробити так щоб воно не визначало майбутнє».

ВІЙНА ПАМ'ЯТНИКІВ І ХТО ЗА ЦИМ?

Ці слова Леха Качинського нагадав минулої неділі у Павлокомі голова Львівської обласної ради Олександр Ганущин і додав: «Мені, як представнику української самоврядної влади, хотілося б, щоб саме ці слова повернулися на порядок денний польсько-українських відносин. А це би дуже хотілося, щоб різне трактування проблем історичної пам'яті не заважало нам – і полякам, і українцям – скласти цей дуже складний геополітичний іспит у протистоянні з путінською російською імперією».

На вшанування жертв Павлокоми, а також навколишніх сіл Костава, Бахів, Коровичі, Майковичі, Завадка Морохівська і ще багатьох-багатьох інших – цього разу приїхало багато українців. Прибули ті, хто був насильно виселений із цих земель і зараз мешкає чи то в Україні, чи в Польщі, делегації від суспільних товариств, влади області та кількох прикордонних районів. Тому так багато українських прапорів цього разу майоріло у Павлокомі. Людей не злякало те, що могли бути провокації, як це сталося влітку минулого року в Перемишлі.

Українців, яких пов'язує з цими землями минуле, які мають родинні стосунки по той бік кордону і дороги для них могили, особливо хвилюють ті прояви антиукраїнства, які останнім часом звучать не тільки з боку маргінальних політичних сил сусідньої країни, а й з високих владних трибун. Люди розуміють, що вони підігриваються «третьою стороною», як це було сімдесят років тому під час загаданих кривавих подій, і дуже хочуть, щоб це розуміла «друга сторона». Бо «третья» розпочала справжню війну пам'ятників – і на території Польщі, і на землях Західної України.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ЗА КАРПАТАМИ

Цієї новини театриали найзахіднішої області України чекали давно. Розмови про те, що найбільший театр Закарпаття заслуговує на статус «академічного», велися вже понад десяток років. Нарешті цього року міністр культури Євген Нищук підписав наказ: Закарпатський обласний український музично-драматичний театр імені братів Шерегіїв віднині – академічний! Хочеться бодай трохи розповісти про нелегкий шлях до цього визнання.

Театральне мистецтво є неодмінним атрибутом Срібної Землі вже півтора століття. Досить згадати, що перші закарпатські п'єси написав ще Олександр Духнович у середині XIX сторіччя. Особливо бурхливо розвивався місцевий театр у першій половині XX століття, коли театральні гуртки діяли чи не в кожному закарпатському селі.

У другій половині XX століття на Закарпатті вже працюють чотири професійні театри і кілька десятків аматорських. Та головним театром краю, його театральною візитівкою залишається Закарпатський обласний український музично-драматичний театр імені братів Шерегіїв.

Це найбільший театр Закарпаття, який має глядацьку залу на 800 місць. Нині тут трудяться близько 160 працівників. Це також єдиний театр області з власним оркестром, балетом і вокалістами. Окрім того, він є ще й найстарішим – торік відзначив своє 70-річчя.

Саме Закарпатському муздрамтеатру випала місія нести в народ перлини світової та української драматургії рідною мовою більшості закарпатців. Напевно, не знайти видатного драматурга, твори якого не ставили б тут на сцені.

Сцена із вистави «Орфей»

Ще однією місією головного театру області стало ознайомлення краян та гостей із культурною спадщиною самобутнього куточка України. Левова частка закарпатської драматургії вперше побачила світ саме на цій сцені.

Із муздрамтеатром пов'язані імена таких визначних постатей краю, як засновники театральної руху на Закарпатті брати Шерегії; відомі художники Федір Манайло, Андрій Коцка, Ігор Панейко; знані письменники Петро Часто, Юрій Шкробинець, Юрій Керекеш, Юрій Чорі, Дмитро Кешеля; популярні режисери – Гнат Ігнатюк, Ярослав Геляс, Юрій

Горуля, Станіслав Мойсеев, Анатолій Філіппов, Олександр Саркісянц; дизайнер Вікторія Гресь тощо.

Тут грала ціла плеяда народних та заслужених артистів України, майстри сцени, що стали справжнім обличчям закарпатської Мельпомени. Це десятки і десятки імен!

І нині глядачів тішать своїм мистецтвом провідні актори: Лариса Білак, Ярослав Мелець, Михайло Фіщенко, Олександр Мавріц, Василина Грицак, Юрій Шкляр, Тарас та Катерина Гамаги, Анатолій Мацак та багато інших, без яких важко уявити виставу «шерегіївців».

Нині Закарпатський обласний академічний український музично-драматичний театр імені братів Шерегіїв знову на підйомі. Торік ужгородські театри нарешті дочекалися відкриття малої сцени, про яку мовилося вже понад два десятиліття. Два роки поспіль «шерегіївці» виграють обласну театральну премію за кращу виставу року (у 2015 році – «Про що плачуть верби?» за п'єсою І. Карпенка-Карого «Безталанна», у 2016 – «В Парижі гарне літо...» за однойменною п'єсою О. Гавроша про видатного закарпатського художника Адальберта Ерделі).

Цього сезону суттєво зросте кількість прем'єр у театрі. Замість традиційних 4–5 нових вистав заплановано поставити вісім – до липня. У другій половині квітня театр має намір провести театральний фестиваль малої

форми «Під цвітом сакури» – на щойно відкритій камерній сцені. До Ужгорода приїдуть колективи з Києва, Івано-Франківська, Тернополя, Мукачева.

Фестивалів малої сцени в Україні обмаль, тому охочих себе показати чимало. Адже камерні сцени існують чи не при всіх провідних театрах.

Ужгородський фестиваль планують провести в час, коли все місто вкритється рожевим цвітом сакури. Японська вишня стала символом міста над Ужем. Протягом тижня – з 20 до 26 квітня – ужгородці побачать вісім різних колективів.

Новий театральний фестиваль є вагомою подією не тільки в житті Закарпаття. Щороку в Мукачеві проводиться театральний фестиваль «Етно-діа-сфера», який сфокусувався на мистецтві національних меншин; а щодва роки на базі Закарпатського обласного театру ляльок відбувається Міжнародний фестиваль «Інтерлялька».

Третій фестиваль – уже на базі найбільшого театру області – чудово доповнить розмаїту гаму театральних представлень в одній із найбільш туристичних областей України.

снів низку успішних постановок. Це і згадувані вже «Про що плачуть верби?», і «Пригоди бравого вояка Швейка», і дитяча казка «Дивовижна пташечка». Його вистави мають успіх у глядачів, заряджають динамічністю та життєвою силою.

За останні кілька років вдалося перезапустити і театральний сайт, налагодився тісний контакт між театрами й телевізійниками. Головний театр Закарпаття знову перебуває у центрі уваги театральної громадськості. Заслуженими артистами України стали Степан Барабаш та Наталія Засухіна. Щороку Закарпатський муздрамтеатр показує своє мистецтво на гастролях у столиці України.

Ясна річ, що не бракує і проблем. (А в кого їх нема?) Основна з них – це низькі зарплати і нестача коштів на розвиток. На Закарпатті, на жаль, нема свого театального навчального закладу, тому відчувається брак фахових кадрів. Не маючи власного житла, випускники з інших міст не хочуть їхати до Ужгорода на кілька тисяч гривень зарплати. Тому доводиться самим виховувати артистів, переважно зі студентів Ужгородського коледжу культу-

Сцена із вистави «В Парижі гарне літо...»

Нове дихання Закарпатський муздрамтеатр отримав після Революції Гідності, коли до керівництва прийшли нові люди (директором став Василь Марюхнич, а художнім керівником Василь Шершун). Серед успішних постановок останнього часу – «Богдан Хмельницький» (режисер Олександр Саркісянц), «В Парижі гарне літо...» (режисер Анатолій Філіппов), «Гамлет» (режисер Ярослав Геляс), «Спадкоємець» (режисер Михайло Фіщенко), «Дев'ять життів у дев'яти ночах» (режисер Віталій Семенцов).

По-новому проявив себе і художній керівник Василь Шершун, якого знають як чудового актора: заслужений артист України здій-

ри і мистецтв. Потребує театр і оновлення глядацької зали, яка вже не змінювалася понад тридцять років. А це – значні кошти.

Проте Закарпатський муздрамтеатр не здається. Він живе, пульсує, творить, адже тут залишилися лише ентузіасти, ті, які не уявляють свого життя без сцени. Тому ладні терпіти всі труднощі театального буття, аби лише прожити з театром спільну долю.

Олександр ГАВРОШ,
завліт Закарпатського обласного
українського музично-драматичного
театру імені братів Шерегіїв

Фото Романа ЖОГІНА
та Ольги ЖОГІНОЇ

Сцена із вистави «Спадкоємець»

ЗІРКА, ЯКА НЕ ЗГАСНЕ

Можна сказати, що зовсім випадково потрапив до творчої майстерні однієї з найвідоміших українських мисткинь, 100-річчя від дня народження якої виповнюється у 2017-ому.

Спогадами про мисткиню ділиться її наймолодша донька Гаєне Атаян, теж живописець, яка порядкує у майстерні матері. Атмосфера, а головне – запах – добре знайомі тим, хто хоч раз пробував писати олійними фарбами. Стіни розгаптовані картинами, малюнками, посеред кімнати теж картини, підрамники – все це ознаки творчої студії художника. Подібних майстерень в Україні – десятки, якщо не сотні тисяч.

Єдине, що відрізняє приміщення одне від одного, – роботи, техніка виконання, рівень таланту кожного автора. Тетяну Нилівну переплутати з іншим майстром важко, енергетика її полотен надзвичайна, і немає значення, чи зображено на них натюрморт, люди, чи представлені інші жанри.

Перше, що мені потрапило до рук у майстерні, – великого розміру альбом репродукцій Тетяни Яблонської. Зрадів, що спромоглися видати в Україні доробок

художниці, але з першої сторінки – китайські ієрогліфи. Зрозумів, що фотоальбом надрукований не у нас.

– Цього року святкуватимемо 100-річчя від дня народження Тетяни Яблонської. В її майстерні, де Ви зараз працюєте, м'яко кажучи, холодно. Державні структури, як завжди, осторонь, чи щось змінилось?

– Зараз іде рух не з державних владних кабінетів, а безпосередньо від людей. Навіть якщо ці люди і представляють державні організації чи установи. Вже на сьогодні заплановано провести п'ять виставок, приурочених до 100-ої річниці народження Тетяни Яблонської. Тож може конста-

Тетяна Яблонська – живописець, професор, академік Академії мистецтв СРСР (1975), народний художник СРСР (1982), дійсний член (академік) Академії мистецтв України (1997–2005), лауреат державних премій СРСР (1949, 1951, 1979) та Національної премії України імені Тараса Шевченка (1998), Герой України (2001).

тувати, що моя мама як художник не обділена увагою.

– Крім виставок, чи заплановані ще які-небудь акції або заходи зі вшанування пам'яті Т. Яблонської?

– Є плани встановити меморіальну дошку на будинку, де проживала наша сім'я. Дуже з того тішуся! Не тільки з вдячністю про пам'ять, але передусім тому, що ця дошка зможе, сподіваюсь, захистити наш будинок від злих намірів українських забудовників. Окрім цього, державне підприємство «Укрпошта» планує випустити марку і конверт, приурочені до знаменної дати. Цілковитою несподіванкою для мене стало те, що Національний банк України виготовив монету із зображенням Тетяни Яблонської і фрагмента однієї з її картин.

– Який захід до 100-річчя Тетяни Яблонської буде першим?

– Виставок декілька, але найбільшою є та, що 24 лютого відкрилася у Національному художньому музеї України. Окремо пройдуть виставки в музеях Запоріжжя і Одеси. Там будуть розгорнуті експозиції з власних колекцій цих закладів. Також нас просять надати роботи музеї в Чернігові і Каневі. Думаю, що це не кінцеві домовленості, адже ми не в змозі провести виставки в різних місцях одночасно. Тому переконана, що з творчістю моєї мами люди будуть мати можливість ознайомитися не тільки в цих містах.

– Чим можете пояснити таке зацікавлення сучасників творчістю Тетяни Яблонської?

– Можемо говорити про майстерність. Однак я переконана, що пояснення цього феномену – значно глибше. Страшні події, котрі сколихнули Україну – Майдан Гідності, а згодом війна на Сході – принесли чимало горя в наші домівки і серця українців. Живопис ніби став ліками для зболілих, переповнених горем душ. Мамина творчість – невгамований потік добра і тепла. Хоча причиною ситуації, в якій ми опинились, вважаю брак культури і масову маніпуляцію свідомістю людей, брак політичної культури. Але ми всі дуже швидко вчимося і міняємося!

– Що ще приємного нас чекає цього року?

– Незабаром з'явиться книга щоденників та спогадів Тетяни Яблонської, над якою довелося багато попрацювати. Уклала тексти, використовувала мамині спогади і уривки зі щоденника.

– Ціла серія заходів, виставок. Напевно, є люди, які, якщо не шкодять, то і допомогти не хочуть?

– Немає ні на кого образ і, взагалі, таке враження, що все і всі навколо мене сприяють і в міру сил допомагають. Я би навіть сказала,

Гаєне Атаян

що є загальна хвиля підтримки, зовсім не відчуваю спротиву.

– Чим є мистецтво для Вас? Це самореалізація, проведення виставок, дар пам'яті близькій людині?

– Мистецтво – це мій фронт, за допомогою якого я борюся з хамством і відсутністю культури. Воно є базовою потребою людей і має можливість потужною енергією творчості впливати на людей, дарувати їм прекрасне і спрямовувати до гарних, позитивних

думок, вчинків. Хоча мистецтво може бути злим. Все залежить від того, в чийих руках пензлик.

– Як сім'я Яблонських опинилась в Україні? Адже народилась Тетяна Нилівна у Смоленську...

– Це до недавнього часу було таємницею, про це не говорили. Справа в тому, що мій дідусь, а мамин батько – Ніл Олександрович – свого часу не сприйняв більшовицького перевороту 1917 року. У часи червоного терору він вирішив із сім'єю виїхати за межі Росії. Так опинився в Одесі, де намагався знайти людей, які би допомогли перетнути кордон, але це не вдалось.

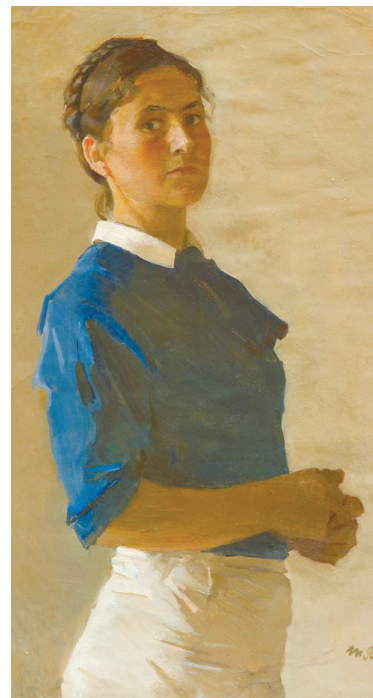
Згодом сім'я переїхала до Кам'янець-Подільського. Знову пошуки тих, хто б допоміг перетнути кордон, і знову невдача. Довелося швидко виїхати на Схід України, в Луганськ, де сподівалися заховатись від слідчих органів і перечекати непевні часи. Саме там і розпочався життєвий шлях Тетяни Яблонської як художниці.

– Тетяна Яблонська – Герой України. Це державне звання присвоюють громадянам України за здійснення визначного героїського вчинку або трудового досягнення. Хто вручав нагороду?

– Її вручав тодішній Президент України Леонід Кучма. Якраз розгорівся скандал навколо загибелі українського журналіста Георгія Гонгадзе. Мама – наскільки це

З мамою у майстерні. 90-ті роки.

було можливо – відтягувала зустріч. Вона не вважала, що нагороди – головне в її житті. Все це формальні ознаки успіху, а справжнє мистецтво перевіряється часом. Хоча цей випадок мав свій позитив. Біля будинку прибрали, в під'їзді – побили. Мешканці залишилися дуже задоволені.

– Мені здається, що за життя Тетяна Яблонська не була обділена увагою. Навіть одна з її картин була відзначена Сталінською премією.

– Це так, навіть не одна, а дві картини, але це не вся правда про Тетяну Яблонську. У 60-их її звинуватили в націоналізмі. У 1969-ому у світ мав вийти альбом з репродукціями її творів і баладами Івана Драча. Цензура тоді пустила під ніж весь тираж. У нас випадково залишився один примірник.

– Тетяна Яблонська любила Україну. Це можна відчутти, переглянувши її роботи.

– Мама любила казати: «Кладу голову на подушку і відчуваю, що під головою Україна». До речі, були часи – їй пропонували переїхати до Москви. Але саме тут вона почувала себе комфортно як художниця. Україна, її пейзажі, люди надихали маму на створення нових полотен.

– Багато робіт художниці представлено в зарубіжних музеях, зокрема, і в Росії.

– Російські музеї цілеспрямовано скуповували все найкраще. Мама часом намагалась посприяти, щоб найвагоміші роботи залишалися в Україні. Так, наприклад, одна з її краших картин «Вечір. Стара Флоренція» повинна була поїхати в Москву. Вона звернулася у Міністерство культури України з проханням придбати її роботу, але, на жаль, отримала відповідь, що вона тут не потрібна.

– Напевно, маєте багато пропозицій продати щось із робіт Тетяни Яблонської?

– Пропозиції бувають: із Росії, з Китаю, але мене це не цікавить.

– Якщо художник знаменитий, з'являються копії, а точніше підробки, які видають за роботи майстра?

– Так. У 2004 році один із музеїв Києва під егідою колишнього міністра освіти режиму Януковича Дмитра Табачника провів виставку, де були полотна «під Яблонську» та інших відомих художників. Мені не одразу, але вдалося зламати їхню схему легалізації підробок у музеях.

– В Україні сьогодні окуповано Крим, Донбас. Чи залиши-

лись роботи Тетяни Яблонської на цих територіях?

– Ми багато говоримо про «скіфське золото», і це правильно. Але нічого не робиться для збереження творів мистецтва – живопису, скульптури, графіки тощо. У Донецькому художньому музеї залишилась велика колекція робіт моєї мами. Що з нею, в якому вона стані – нічого невідомо. Взагалі вважаю: не було б війни, якби в нашій країні культура мала значення!

Розмову вів Роман РАТУШНИЙ

На відкритті персональної виставки у Національному художньому музеї України. 1997 р.

ІНША ЯБЛОНСЬКА

1 березня у Центральному державному архіві-музеї літератури і мистецтва України відкрито художньо-документальну виставку «Інша Тетяна Яблонська... (за документами Національного архівного фонду України та архіву родини Т. Н. Яблонської)».

Світлана СОКОЛОВА

Виставка присвячена 100-річчю від дня народження видатної української художниці.

Уперше у стінах архіву представлено колекцію графічних робіт Т. Яблонської, а також начерки, світлини, ескібриси Н. Денисової, М. Котляревської, В. Лопати, виконані для неї; інші документи із особових фондів Т. Яблонської та видатних діячів українського мистецтва: художників і мистецтвознавців В. Литвиненка, Б. Піаніди, С. Шишка, В. Головано-

до кінця – повернення до традиційного живопису, але просто вже трошки інакше».

Під час відкриття експозиції презентували пам'ятну монету, випущену Національним банком України до 100-річчя від дня народження Т. Яблонської. Виріб представила заступник начальника відділу нумізматичної продукції та маркетингу Департаменту грошового обігу Національного банку України Вікторія Сузанська: «Тираж монети – 25 тисяч штук. На аверсі розміщено фрагмент знаної роботи «Льон», за яку художниця отримала державну премію, а на реверсі – її портрет, написи «Тетяна Яблонська» і «100» та факсиміле».

«Монета – це те, що залишиться на роки, – каже проректор із наукової роботи Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури Остап Ковальчук. – А щодо виставки: завжди, хоч і на 100 років, можна щось відкривати вперше, й отут якраз

ва, М. Котляревської, Ю. Івакіна, Л. Владича, І. Каркліні та інших.

Окрасою виставки стали документи з родинного архіву Т. Яблонської, надані для експонування її дочкою, відомою українською художницею Гаяне Атаян. Низка начерків, виконаних Тетяною Нилівною у 1960–1970-их роках новими для того часу фломастерами, начерки, виконані олівцем та кульковою ручкою, окуляри мисткині та робоче приладдя – палітра і пензлі.

Ми спілкуємося із Гаяне Атаян біля портретів художників 1950-их років. Гаяне розповідає: «Тетяна Нилівна такою була у своїй діяльності, що коли один період закінчувався, їй ставало нецікаво, і вона змінювала манеру. Умовно її творчість можна розділити на три великі етапи: класичний реалізм; 60-і – початок 70-их років – більш формальні пошуки; 80–90-і роки і далі

показана інша Яблонська – начерки, які ніде не виставлялися. Тому це подія».

До 100-річчя Тетяни Нилівни кілька виставок демонструється і в Національному художньому музеї, й у виставкових залах Національної спілки художників та в інших закладах. У нас в Академії планується теж. До речі, мисткиня – ровесниця нашого закладу, ювілей якого відзначатимемо 18 грудня. Заходи з цієї нагоди уже відбуваються».

Завершилось дійство показом хроніки до 100-річчя від дня народження Т. Яблонської – фрагментів кінофільмів, наданих Центральним державним кінофотофоноархівом України імені Г. Пшеничного.

Виставка в архіві-музеї триватиме до 1 квітня.

Фото Анастасії ЧУМАКОВСЬКОЇ

НОВЕ ДЕРЕВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ Є!

В Українському фонді культури презентовані проекти Центру духовного розвитку і творчої ініціативи «Гармонія» у складі Київського обласного центру гуманної педагогіки та спецвипуск «Культури і життя».

Проекти: «Сад Любові та Радості України – країни Здійснення Мрій» в рамках Всеукраїнського мистецького фестивалю «Україна – країна Здійснення Мрій 2017» і «Міст ЄДНАННЯ».

Діти прийняли із рук метрів мистецтва культурну спадщину, ство-

фестивалю-конкурсу «Україна – країна Здійснення Мрій» і презентацією проектів. Слово до дітей сказав заслужений діяч мистецтв України і Польщі Микола Шелест. Рядки своїх віршів присвятив юним талантам письменник Олександр Бакуменко. Виступили голови літературного і художнього фестивалів – Сергій Болтivecь (україномовний напрям) і Юрій Дрюченко (художній), письменник і видавець Володимир Полосін.

Представлено спецвипуск газети «Культура і життя» – «Міст

рили нове Дерево Культури і наповнили його життям. Сад Любові та Радості Тараса Шевченка і Григорія Сковороди житиме вічно! Юні творці це підтвердили, зробивши Дерево Життя.

Його малювали вихованці Центру естетичного виховання «Гармонія» Деснянського району міста Києва: майстерня «Креативне рукоділля» (педагоги І. Саєнко та К. Петрова, директор центру Т. Чечолінська); птахів, метеликів, квіточки на дерево ліпили вихованці Будинку дитячої та юнацької творчості «Дивоцвіт» – гурток образотворчого мистецтва «Краплинки» (керівник Н. Веселицька); студійці із «Краплинок» (керівник Н. Веселицька), учні 3-Б класу, вихованці гуртка декоративно-прикладного мистецтва (5-А клас, керівник Л. Манжола) спеціалізованої школи I-III ступенів № 138 із поглибленим вивченням предметів природничого циклу (директор О. Адаменко); учні гуртка спеціалізованої школи I-III ступенів № 27 Шевченківського району міста Києва (керівник Л. Зубченко, директор школи О. Іванова); студія образотворчого мистецтва «Колорит» (керівник Н. Сердюк).

Але, насамперед, керівники Українського фонду культури привітали присутніх із відкриттям

ЄДНАННЯ», присвячений проекту «Симфонія здоров'я». Присутні привітали головний редактор газети Євген Букет та відповідальна за випуск Світлана Соколова. Журналісти висловили надію на співпрацю громадськості, закладів культури, освіти, науки і преси. Зауважили: Український фонд культури є головним її осередком. Відзначили також важливість особистої творчості представників фонду, особливо класика сучасної української літератури, голови організації Бориса Олійника.

Прикрасою заходу стали «Віденський вальс» і танець «Ча-ча-ча» гуртка бального танцю «Мрія» спеціалізованої школи № 138. Співали майстри естрадного мистецтва Інґа Андріяш і Світлана Потера.

У проведенні заходу взяли участь партнери. Інформаційну підтримку проекту «Симфонія здоров'я» надали газета «Культура і життя», портал «Культура», Видавничо-інформаційний центр «Майстер-десант» (slir.masterdesant.com).

Організатори вдячні Шевченківському і Дніпровському відділам Управління освіти за сприяння розвитку проекту.

Наталія ВЕСЕЛИЦЬКА
Фото Романа РАТУШНОГО

Кензо Такада та Юрій Дрюченко

СОЛІДАРНІСТЬ ВІД УКРАЇНИ

11 березня – у рамках Року Японії в Україні – у Національному музеї «Чорнобиль» відкрито виставку «Окіагарі-кобоші для Фукушіми: солідарність від України».

Експозиція відбувається за сприяння Посольства Японії в Україні, Київської міської держадміністрації та Українсько-японського центру КПП імені Ігоря Сікорського.

Проект «Окіагарі-кобоші» ініційований засновником бренду Kenzo, всесвітньо відомим дизайнером Кензо Такада на підтримку постраждалих під час Великого східнояпонського землетрусу та аварії на АЕС «Фукушіма-1» 11 березня 2011 року.

Представлено близько 200 японських ляльок – «окіагарі-кобоші», символ стійкості та незламності, – розмальованих такими відомими японськими, французькими, італійськими, іспанськими митцями, як Жан-Поль Готье, Жан Рено, Домінік Буше тощо.

Долучилися і українці, серед яких – ліквідатори аварії на Чорнобильській АЕС, евакуйовані із «зони відчуження», діти-чорнобильці, відомі митці, спортсмени, громадські діячі. Зокрема, бачимо ляльки майстрів, представлених у спецвипуску «Культури і життя» № 8 за 2017 рік – юних Богданчика Феценка, учня спеціалізованої школи № 138 Шевченківського району міста Києва, Анастасії Дзигов-

ської та Анастасії Яценко (БДЮТ «Дивоцвіт»); а також художників-чорнобильців Юрія Дрюченка, Жоржа Шанаєва, Олексія Бреуса та Валерія Галейка.

На відкритті виставки Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні Шигекі Сумі сказав, що це захід на підтримку не тільки Японії, але й на підтримку українців, які пам'ятають про подію, що сталася 31 рік тому. А Кензо Такада розповів: коли сталася трагедія в Японії, він був у Франції, тож вирішив, що проект стане втіленням солідарності з Країною Вранішнього Сонця.

Оглянути експозицію можна до 1 вересня 2017 року.

Світлана СОКОЛОВА

СТИСЛІСТЬ – СЕСТРА ТАЛАНТУ

Справедливість відомого вислову засвідчила презентація збірки «Музичні забавки» у залі Київської дитячої школи мистецтв № 2 імені М. Вериківського.

Як наші обдаровані діти запалюють творчий вогник від ма-

теринської ватри початкового мистецького закладу, так і їхні наставники-викладачі надихаються на створення нових музичних форм у співпраці з талановитими учнями. Яскравим прикладом є створення пісенної збірки на вірші Агнії Барто

Оленою Коваленко, яка вже 43 роки викладає гру фортепіано. Переклади Н. Забіли та А. Костецького вражають мелодійністю.

Спектр можливостей використання нової збірки показав концерт учнів та викладачів різних відділів: фортепіанного, вокально-хорового, оркестрового. Ілюстраціями до збірки стали малюнки учнів відділу образотворчого мистецтва.

У своєму творчому звіті О. Коваленко поєднала викладацьку діяльність із композиторською творчістю. Професійне досягнення – виступ у ролі концертмейстерів учнів хорового відділу: Тасі Фортунської, братів Олексія та Святослава Лосів, а також учня відділу хореографії Назарія Бліннікова.

Виконання творів збірки учнями та викладачами школи, а також зведеним хором учнів школи DORADO і студентів Університетського коледжу імені Б. Грінченка довело: музичною мовою у стислій формі можна виразити емоції і глибину дитячих почуттів та переживань.

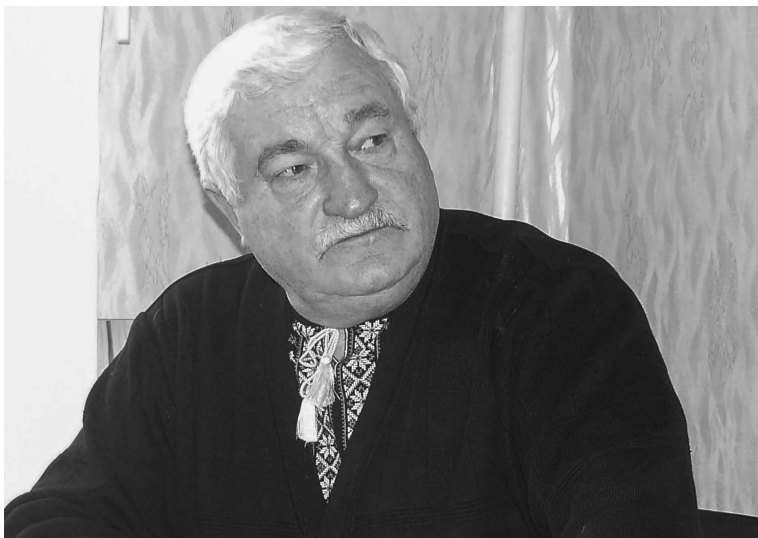
«М'ячик» та «Козлик» виконують Панкратьєва Анастасія, 3 кл. (вокал), Тася Фортунська, 1 кл. (фортепіано) та Назарій Блінніков, 4 кл. (фортепіано)

Лідія ОРЛЕНКО
Фото Наталії МУСІЄНКО

СПРОБИ ВРЯТУВАТИ УКРАЇНСЬКУ БІБЛІОТЕКУ В МОСКВІ ТРИВАЮТЬ

Фонди ліквідованої 21 вересня 2016 року урядом Москви Бібліотеки української літератури найближчим часом передадуть до Всеросійської державної бібліотеки іноземної літератури імені М. Рудоміно, а її приміщення – Департаменту з туризму московської влади. Про це повідомив голова Товариства українців Башкортостану «Кобзар» Володимир Дорошенко.

Семен ВАСИЛЕНКО

Володимир Дорошенко

У відкритому листі до президента Росії, який був надісланий на адресу редакції газети «Культура і життя», В. Дорошенко нагадав, що приміщення у відбудованому будинку в районі Мар'їна Роцца за адресою вул. Трифонівська, 61, корпус 19, було урочисто передане Бібліотеці української літератури у травні 2006 року урядом Москви. «Це був неоціненний подарунок не тільки для українців і шанувальників української культури Москви, але і для всієї Російської Федерації: прекрасне, просторе приміщення, оснащене за останнім словом техніки, із концертним залом на 120 осіб. Двічі на рік, проїжджаючи через Москву, я, мешканець Уфи, обов'язково відвідував Бібліотеку, де мені було приємно спілкуватися з читачами, дивитися багаті тематичні літературні та художні виставки, концертні програми, разом співати з представниками українських земляцтв.

Важко пояснити, чим керується уряд Москви сьогодні, відбираючи свій подарунок у третього за чисельністю після росіян і татар народу Російської Федерації, ухваливши рішення ліквідувати Бібліотеку української літератури. Спасибі, що не знищили фонди, а передали «іноземцям», – акцентував пан Володимир.

Він нагадав, що колишня директорка бібліотеки Наталія Шаріна досі перебуває під домашнім арештом, незважаючи на публічну обіцянку президента В. Путіна 25 грудня 2015 року – на президентській раді з культури – зберегти Бібліотеку української літератури та розібратися з арештом Н. Шаріної. Також Володимир Дорошенко висловив низку звинувачень на адресу керівника пропутінської національно-культурної автономії українців Росії Б. Безпалька.

«Директор Бібліотеки української літератури в Москві – Шаріна Наталія Григорівна – під домашнім арештом, спасибі, що не в «Бутирці».

Прикро за державу, якщо таких людей заарештовують, – зазначає пан Дорошенко. – Мені, голові громадської організації «Республіканський національно-культурний центр українців Башкортостану «Кобзар» (із майже 25-річним стажем), сумно, що в Раді з питань міжнаціональних відносин при президентові РФ українців представляє якийсь Безпалько Богдан Анатолійович, керівник фейкової громадської організації «Федеральна національно-культурна автономія «Українці Росії», створеної замість двох ліквідованих федеральних українських організацій.

Той Безпалько, який працював певний час заступником директора Бібліотеки української літератури, який доклав руку (в прямому сенсі) до організації «підстави» Шаріної. Той Безпалько, який, перебуваючи під слідством, у федеральному розшуку, був кимось рекомендований до президентської ради. Той Безпалько, який протягом тривалого часу готував проект передачі будівлі Бібліотеки української літератури Департаменту з туризму. Той Безпалько, який реально не може представляти українців РФ, тому що не користується довірою і повагою більшості лідерів регіональних українських організацій».

Насамкінець, у відкритому листі Володимир Дорошенко зазначив, що змушений засумніватися у правдивості слів і гарантій президента РФ.

3 березня в Будинку літератури імені Приможжа Трубаря (Trubarjeva Hiša Literature) в Любляні відбулася визначна подія для української громади та діаспори Словенії. Презентовано книгу Андрія Гевки «Тарас Шевченко і Словенія».

Пан Гевка дуже ретельно ставиться до деталей і миттєвостей життя, які ми, сучасні й модерні користувачі айпадів та айфонів, пропускаємо повз увагу. Те, що іншим, можливо, здається незначущим, пан Андрій вибирає по крихті, і саме так народжуються його книги.

Презентація відбулася в теплій та дружній атмосфері. Окрім друзів Андрія Гевки та представників культурного товариства «Любляна-Київ», яке він очолює, був присутній його товариш зі студентських часів, філолог-славіст, перекладач, історик літератури, професор Владімір Осолнік. Пан професор зачарував розповіддю та цікавими фактами і

Історично так склалося, що на початку ХХ століття Україну в Словенії дуже шанували. Саме навколо постаті Тараса Шевченка свого часу згуртувалися такі видатні представники словенської культурної еліти, як Сречко Косовел, Янез Евангеліст Крек, Йоже Абрам. Вони навіть створили свою «Запорозьку Січ» у місті Штаніель та дали одне одному українські прізвиська: Остап, Богдан, Серденько.

Сучасникам зараз складно в це повірити, але так усе й було! Йоже Абрам прославився найбільшим шанувальником творчості Шевченка, вивчив українську, хоча ніколи не бував у нашій країні. Він самотужки видав переклади книг «Кобзар» та «Гайдамаки», що вийшли у світ 1906 року. А через 100 років нащадок українських переселенців із Галичини Андрій Гевка віднайшов у люблянській бібліотеці одну з двох збережених книг. Він щодня ходив туди, фотографував сторінки, а вдома їх передруковував. Так і було створене факсиміле перекладів Йоже Абрама,

«ТАРАС ШЕВЧЕНКО І СЛОВЕНІЯ»

Під час презентації. Професор Владімір Осолнік та Андрій Гевка

з життя Андрія Гевки, і з біографії Тараса Шевченка. На літературний вечір завітали також мешканці Любляни, котрих зацікавила тематика України. Вони поділилися своїми позитивними враженнями від почутого про Тараса Шевченка, який досі для них був майже невідомим.

Отож двомовна книга Андрія Гевки про події, що призвели до встановлення пам'ятника нашому видатному землякові та його перекладачеві, є дуже вчасною та потрібною для відновлення культурних зв'язків між двома державами.

яке 2007 року вийшло в одному з найбільш відомих та шанованих видавництвах Словенії – «Дружина» (Družina).

Поступово пан Андрій Гевка дійшов до ідеї встановлення пам'ятника Кобзареві та його перекладачеві у місті Штаніель у 2010-ому. Відтоді щороку у Шевченківські дні українці Словенії збираються тут і згадують свого пророка та велетня духу.

Інна ДЕМЧЕНКО-ФРЕЛІХ,
КТ «Любляна-Київ»

Фото Олександра ЧЕРКАЩЕНКА

2 березня 2017. Українські книжки готові до перевезення

ДО 100-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1917–1921 РОКІВ

Що таке Українська революція? Які її досягнення? Які елементи «гібридної війни» проти Української Народної Республіки успадкувала і використовує російська пропаганда сьогодні? Які уроки з подій 1917–1921 років має винести Україна, щоби перемогти в сучасній війні? Як Україна вшануватиме сторіччя революції? Про це розповіли представники Уряду під час прес-конференції 13 березня.

У березні 2017 року виповнюється 100-ліття від початку Української революції 1917–1921 років – одного із найважливіших і найскладніших періодів історії українського народу ХХ сторіччя. Україна є спадкоємицею державницьких традицій, закладених цією революцією.

«Саме сьогодні особливо актуально осмислювати уроки історії. У грудні 1917 року більшовицькою Росією було розпочато збройну агресію проти Української народної республіки, і більшовицький агресор активно маніпулював: з одного боку – популістськими гаслами, провокуючи конфлікти і протистояння всередині українського суспільства та політичному, а з іншого боку – це було повноцінне збройне втручання», – зазначив віцепрем'єр-міністр України Павло Розенко. Він проанонсував, що в Києві буде встановлено монумент Соборності та пам'ятник Симону Петлюрі. Пан Розенко також висловив сподівання, що протягом наступних трьох років ці важливі пам'ятники будуть споруджені у терміни, визначені урядовим планом заходів. «Рік Української революції уже розпочався. Офіційним його відкриттям будуть відповідні заходи за участю Президента України. Також зараз ведуться переговори з Верховною Радою України щодо можливості проведення спеціального засідання, яке буде присвячене 100-річчю Української революції», – узагальнив віцепрем'єр-міністр.

«Сто років тому розпочалась боротьба за те, щоб відстояти Україну. Почалася вона з російської агресії, з нападу більшовиків на Україну. Відповідно, ми можемо говорити про російську агресію, яка почалася сто років

Українська маніфестація в Києві, літо 1917

Революція почалася зі створення у Києві 17 березня 1917 Української Центральної Ради – органу національного представництва українців після повалення монархії у Росії

Зустріч С.Петлюри у Фастові після звільнення міста від більшовиків, 29 серпня 1919

Галичина: Листопадовий чин – встановлення української влади у Львові і початок творення Західно-Української Народної Республіки – ЗУНР (1 листопада 1918)

Закарпаття: Всекарпатські збори в Хусті ухвалили декларацію про приєднання Закарпаття до ЗУНР (21 січня 1919)

Проголошення Української Народної Республіки (УНР) III Універсалом Центральної Ради (20 листопада 1917)

Проголошення незалежності УНР IV Універсалом Центральної Ради (22 січня 1918)

Проголошення Соборності українських земель Актом Злуки Української Народної Республіки та Західно-Української Народної Республіки (22 січня 1919)

Українська революція – це:

- перший український парламент,
- перший український уряд,
- Українська академія наук,
- гривня - грошова одиниця,
- українська армія та флот,
- перша українська марка.

Передача знаків влади останнім президентом УНР в екзилі Миколою Плав'юком першому всенародно обраному Президентові України Леоніду Кравчуку (22 серпня 1992)

Михайло Грушевський
Голова Української Центральної Ради

Павло Скоропадський
Гетьман Української держави

Симон Петлюра
голова Директорії, Головний Отаман Армії УНР

Євген Петрушевич
Президент і Уповноважений Диктатор Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР)

Номан Челебіджихан
Голова кримськотатарської національної Директорії

Будівля Української Центральної Ради

Сучасна Україна є спадкоємицею державних традицій Української революції 1917 – 1921 рр.

тому, про українську столітню війну за правду, за свободу, яка триває досі. І напевно, результат цієї війни залежить від того, наскільки ми засвоїмо урок наших попередників, наскільки ми пам'ятатимемо про їхню боротьбу», – зауважив голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович.

Український інститут національної пам'яті вшанує століття подій Української революції низкою заходів. «Серед цих заходів є ті, які вже стали певною мірою звичними для Інституту. Йдеться про Міжнародну наукову конференцію «Революція, державність, нація: Україна на шляху самоствердження», яку ми плануємо провести в червні цього року. Це фотодокументальна вулична експозиція, яку ми будемо проводити в Києві, від-

криття плануємо на 24 серпня. Особливість наших виставок полягає в тому, що ми їх тиражуємо та розсилаємо у всі регіони, після чого вони продовжують жити, мандруючи областями», – зазначив Володимир В'ятрович.

Також голова УІНП розповів про Всеукраїнський пошуковий проект «Місця пам'яті Української революції 1917–1921 рр.», у рамках якого в усіх областях будуть створені робочі групи краєзнавців. На основі даних, що їх зберуть ці дослідники, Український інститут національної пам'яті створить онлайн геоінформаційну систему, де буде розміщена інформація про встановлені місця пам'яті Української революції. Серед очікуваних результатів проекту: до 2021 року розмістити інформацію про 10 000 об'єктів, а також встано-

вити у кожному районі України не менше одного пам'ятного знаку для увічнення пам'яті учасників подій 1917–1921 років.

Упродовж року команда Інституту виготовить настільну дитячу гру за мотивами подій та місць Української революції. Також заплановано запис аудіоальбому «Пісні української революції» у виконанні гурту «Хорей Козацька» та розробка окремого сайту «Українська революція 1917–1921 рр.». Зараз на сайті Інституту вже створена та наповнюється рубрика «Українська революція». Окрім того, разом з Апаратом Верховної Ради Інститут організовує виставку «100 років першого Українського парламенту», яка відкриється 15 березня.

Державний секретар Міністерства інформаційної політики

України Артем Біденко розповів про плани Міністерства на найближчі чотири роки: «Перенести питання Української революції 1917–21 років у популярну площину. Перетворити її на явище масової культури і зробити не просто елементом шкільної програми 9–11 класів, а частиною певного пантеону задля розуміння героїзму українців, яке б накладалося на ті архетипи, які в нас є». Також Артем Біденко презентував тематичну соціальну рекламу в регіонах України: «Це лідери Української Держави і ключові цитати, які говорять саме про перемогу, а не про зраду. Про те, що маємо єднатися і рухатися вперед заради єдиної держави, заради України».

Прес-служба Українського інституту національної пам'яті

